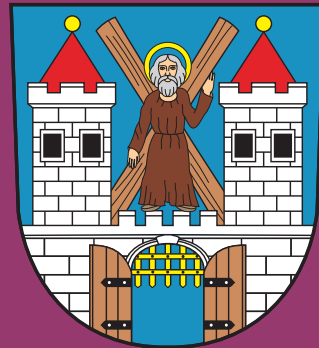

OZVĚNY

Časopis pro obyvatele Ondřejova, Třemblat a Turkovic

ČÍSLO 3 | ZÁŘÍ 2024

Foto Romana Brilová

3 ZE ŽIVOTA...

**Rozhovory nejen
o stavbě základní školy**

14 ZE ŽIVOTA...

**Reportáž z posledního
fotbalového zápasu**

26 OKÉNKO DO HISTORIE

**Seriál ze zápisků
Jaroslava Hnízda**

SLOVO STAROSTY

Vážení čtenáři,

zdravím Vás tentokrát opět po skončení období letních prázdnin a dovolených.

Věřím, že jste měli prostor si odpočinout a načerpat nové síly do všedních dní. Myslím, že v tomto čísle na jiném místě zabírám prostoru až moc, proto se pokusím být stručný.

Čas od minulého vydání Ozvěn jsme samozřejmě do velké míry věnovali dokončování nové školy. Stavba byla včas

dokončena a 21. 5. 2024 kolaudována. Následoval poměrně zdoluhavý úřední proces, mimo jiné zaregistrování zvýšené kapacity školy. Až po registraci mohli být přijati prvňáčci, kteří se nám do původní kapacity již nevešli. Po dokončení stavby následovaly další zakázky, například dodávky interiérového vybavení, LCD tabulí, počítačů, dovybavení gastroprovozu. V srpnu pak proběhlo stěhování pomůcek a některého vybavení ze staré školní budovy. Na konci prázdnin je tak škola připravena na den D, to je 2. září, kdy přivítá své první žáky. Toto období bylo poměrně hektické nejen pro mě, ale i pro učitele a zejména paní ředitelku. Všem za jejich práci velmi děkuji a přeji, aby se v nové budově cítili příjemně a mohli se už věnovat jen své práci.

Již na začátku prázdnin jsme také museli provést nutné úpravy ve staré škole, aby tam mohla být přestěhována poštovní úřadovna, které v původních prostorech končila nájemní smlouva. Pošta již na novém místě funguje, tyto prostory ještě nejsou

definitivní, po komplexních úpravách budovy staré školy pak pošta dostane trvalé a věřím, že i důstojné prostory.

Další akcí, kterou jsme realizovali během prázdnin je výstavba dešťové kanalizace v ulici Pod Hřištěm. Ve chvíli, kdy píšu tento příspěvek ještě stavba není dokončena, ale dokončení předpokládáme během několika dní. Potrubí, kterým protéká dešťová voda z poměrně velké části obce tak bude mít již dostatečnou kapacitu a skončí problémy ve spodní části ulice Pod Hřištěm, kde byla po přívalech dešťů poškozována komunikace.

Tolik ve stručnosti o dění v obci během letních prázdnin.

Závěrem Vám, vážení čtenáři, přeji, aby nástup do všedních dnů po prázdninách nebyl příliš velkým nárazem, ať se Vám ve Vašich životech daří, a hlavně jste zdraví.

Vladimír Zámyslický

EDITORIAL

Vážení spoluobčané,

opět Vás zdravím na stránkách Ozvěn. Tentokrát se Ozvěny budou věnovat důležitému okamžiku naší obce, jímž je dokončená stavba nové Základní školy bratří Fričů Ondřejov. Proto v tomto čísle naleznete spoustu zajímavých informací o budově v rozhovoru s architekty školy, a také v rozhovoru s panem starostou, který má na stavbě základní školy ohromný podíl. Pamětníkům anebo naopak spoluobčanům, kteří se do Ondřejova nastěhovali později, doporučuji přečtení článku z Ozvěn z roku 1986. V těchto Ozvěnách

vyšel velmi zajímavý článek z historie základní školy. Ráda bych poděkovala Pavlovi Řezbově, který nám dal k dispozici unikátní historické snímky původní školy. Věřím, že mnozí ocení informace o nové budově základní školy. Osobně bych ráda popřála škole hodně štěstí do života, ať se všem ve škole a se školou dobře žije.

Nesmím zapomenout pozvat čtenáře k četbě reportáže z posledního fotbalového utkání. Fotbalisté se ve velmi upřímném rozhovoru podělili se všemi o svou autentickou radost z postupu do Okresního přeboru. Samozřejmě jim také přeji mnoho úspěchů ve vyšší třídě. Zápas byl pro nás velmi pěkný, často nechyběl adrenalin, ale tady je vidět, že když je výborně nastavená spolupráce, tak se daří.

Zaslужnou činnost o prázdninách organizoval Pepa Brabec, který se velmi aktivně věnoval svým svěřencům a věřte, že mladí hasiči nezahláli.

Kdo se rád ohlíží za časy dávno minulými určitě ocení zážitky Jaroslava Hnízda, kte-

rý nás pokaždé vtáhne do života legionářů. A možná bych s kapkou nadsázky řekla, do dob, kdy byl svět ještě v pořádku, no i když, kdo ví? Ale hlavně zážitky jsou tak krásně napsané, že se velmi špatně vybírám, kterou část vzpomínek vypustit. Zatím jsem nevypustila nic. A možná ani nevypustím.

A ještě bych ráda upozornila na nově vydanou knihu Jiřího Grygara. Kniha se jmenuje „Dvě století v životě pozorovatele“ a já ji vřele doporučuji všem. Pan Grygar v knize píše o svém životě v dějinném kontextu. V knize mimo jiné věnoval prostor mnoha lidem, které v Ondřejově známe osobně. Tato kniha stojí za to číst a věnovat jí svůj čas, neboť čtenáře obohatí o mnoho postřehů ze života zajímavého člověka, který je svázán hodně i s Ondřejovem. A když už jsem načala tak trochu téma kultury, doporučuji film „Vlny“ od Jiřího Mádla. Myslím, že více k filmu nemusím psát.

Věřím, že bude pro Vás čtení Ozvěn inspirativní a každý si v nich najde to své téma. Já určitě ano...

Vaše Romana Brilová

Rozhovor s panem starostou nejen o stavbě základní školy

Už po generace se v Ondřejově hovoří o tom, že by si Ondřejov zasloužil novou školu. Až nyní se sen mnoha obyvatel Ondřejova stal realitou. Mnozí, kteří si novou školu přáli, již nejsou mezi námi, přesto každý jejich hlas se postupně přidával do stavebnice, až se přání stalo realitou. A kdo jiný, než pan starosta Mgr. VLADIMÍR ZÁMYSLICKÝ, by měl o nové škole promluvit. Tak tedy, dejme se do toho...

Mohla bych poprosit o určitou genezi neboli jak šel čas se stavbou školy?

První přípravy začaly už někdy v roce 2008, kdy byl získán první pozemek pro školu. Další pozemky jsme získávali postupně v roce 2017 a v roce 2018. Na podzim roku 2016 byl podán projektový záměr na MŠMT¹, dotační podmínky byly postaveny tak, že bylo výhodnější být investorem jako svazek obcí. Proto jsme v roce 2017 založili svazek obcí a začali zpracovávat architektonickou studii. Architektonická studie byla ovlivněna tím, že jsme neměli ve vlastnictví všechny pozemky, takže bylo nezbytné umístit objekt na pozemcích, které jsme tenkrát vlastnili, což ovlivnilo tvar a výšku budovy. V této fázi se stavbě věnoval tehdejší místostarosta Tomáš Kiefer, který je profesí stavař.

Stavba školy v datech...

Na začátku roku 2018 jsme vybírali projektanta, v průběhu tohoto roku jsme také podávali první žádost o dotaci ze Státního fondu životního prostředí. Pak následovalo dopracování projektu a v prosinci bylo vydáno rozhodnutí o umístění stavby. Na podzim roku 2019 pak následovalo vydání stavebního povolení. Po získání stavebního povolení jsme mohli formálně podat žádost o dotaci na MŠMT, následně přišlo dlouhé období připomínek MŠMT k projektu a zpracovávání našich reakcí, zejména obhajování účelnosti rozpočtovaných prostředků. Samozřejmě jsme řešili i financování jako celek, naše předpokládaná spoluúčast se stále pohybovala na hranici našich možností, proto jsme upravili a podali novou žádost fondu životního prostředí, díky které se nám podařilo získat větší příspěvek. V listopadu 2021 se nám podařilo získat registraci akce na MŠMT.

Registrace znamená...

To je určitý příslib, rozhodující však je rozhodnutí o přidělení dotace. V této době jsme již mohli zahájit veřejnou soutěž na

zhotovitele stavby, která byla dokončena na začátku roku 2022, v dubnu bylo vydáno rozhodnutí o přidělení dotace z fondu životního prostředí a následně i rozhodnutí o přidělení dotace MŠMT. Teprve po vydání těchto rozhodnutí jsme mohli podepsat smlouvu se zhotovitelem stavby. Vše probíhalo ve velmi dynamické době, nabídky byly zpracovávány na konci roku 2021, „obálky byly otevřeny“ na začátku roku 2022, v únoru přišla válka a začaly se dít nepředvídatelné změny v cenách surovin a stavebních prací, takže zde bylo poměrně reálné nebezpečí, že zhotovitel smlouvu nepodepíše. Nicméně v červenci 2022 byla smlouva podepsána. Následně v srpnu 2022 byly zahájeny práce. Zhruba takto probíhaly přípravy od podání projektového záměru až k podpisu smlouvy a zahájení prací.

Předpokládám, že jste si nějak rozdělili role, kdo se jaké části bude věnovat a kdo pomáhal při realizaci stavby?

Do konce funkčního období v roce 2018 se stavební části věnoval hlavně Tomáš Kiefer, já jsem se v té době věnoval zejména dotacím a financování. V dalším volebním období se na přípravách začal podílet i Vašek Beránek jako radní pro školství, kromě obecných věcí se věnoval hlavně technologickému vybavení budovy např. informačním technologiím, vytápění, měření a regulaci apod. Pro budoucí realizaci stavby jsme vytvořili pozici manažera stavby a počítali s tím, že tato pozice bude obsazena odborníkem, který se podílel již na přípravě projektové dokumentace a také přípravě smluvních podmínek se zhotovitelem stavby. Vzhledem ke zdravotnímu stavu však při zahájení stavby tuto pozici nemohl zaujmout, vzniklou situaci jsme tedy museli akutně řešit. Řešení bylo nakonec takové, že jsme angažovali odborníka na smluvní podmínky FIDIC, podle nichž byl nastaven smluvní vztah se zhotovitelem stavby. Pozici manažera stavby jsem pak musel zaujmout já, protože v té době bylo nereálné rychle angažovat ověřeného externistu. V otázce rozdělení rolí a podílu na realizaci stavby byl tehdy důležitou osobou místostarosta David Kvapil. Na svá bedra vzal stavbu ČOV a kanalizace v Turkovicích, což byla stavba v hodnotě přes 100 milionů. Role zmíněných kolegů byla nezastupitelná, není totiž možné stihnout na sto procent vykonávat pozici starosty, zároveň předsedy svazku, a ještě manažera tak velké stavby.

¹ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Jak jsi tuhle roli mohl zvládnout, když nejsi stavař?

Skutečně šlo spíš o management, především koordinaci odborníků, které jsme měli smluvně vázané. Mezi ně patřil specialista na smluvní podmínky FIDIC, tým správce stavby – jinými slovy technický dozor, autorský dozor, administrátoři dotace fondu životního prostředí, dotace MŠMT, dotace krajské. Zejména ale šlo o prosazování zájmů investora, jinými slovy dohadování o penězích, kvalitě provedení atd.

Škola je svazková, jak se podíleli účastníci dobrovolného svazku obcí na realizaci stavby?

Dobrovolný svazek obcí je společenství obcí, které vzniká za nějakým účelem. Tento svazek vznikl za jednoznačným účelem výstavby a provozu základní školy. Členské obce jsou Ondřejov, Zvánovice, Kaliště. Ondřejov je ve svazku členským podílem zhruba 80 % majoritním členem, členské podíly jsou nastaveny podle počtu žáků ZŠ s trvalým bydlištěm v jednotlivých obcích. Většina zásadních rozhodnutí podléhá schválení svazkové rady anebo předsednictva svazku, takže na všech zásadních rozhodnutích se podíleli ostatní starostové, což znamenalo setkávání a rozhodování i několikrát měsíčně. Jsem moc rád, že se nám s kolegy podařilo vytvořit tým, který se vždy dokázal dohodnout a problémy konstruktivně řešit.

Jak proběhl rituál poklepání na základní kámen?

Rituál proběhl myslím standardně, originalitou snad byl nápad architektů umístit na základní kámen žábu. Zde asi musím vysvětlit, že se jednalo o záměr spojení s názvem školy a dominantní institucí v naší obci což je astronomický ústav. Žába je pak odkazem na Jana Nerudu a jeho Písně kosmické², které byly pro zakladatele astronomického ústavu prvotní inspirací jejich zájmu o astronomii. Poklepání proběhlo v průběhu září 2022, za účasti zástupců školy, dětí, poskytovatelů všech dotací a všech kteří se na přípravě podíleli, tedy architektů, projektantů, zhotovitele stavby, správce stavby, administrátorů dotací a dalších. Za poskytovatele dotací přijela paní náměstkyně ministra školství s úředníky, kteří na přípravách pracovali, zástupci fondu životního prostředí a paní hejtmanka Středočeského kraje s krajským radním pro školství. Ještě bych zmínil jeden symbolický kámen, ten je v přírodním duchu a je nyní zasazen do ostrůvku u školního parkoviště. Odkazuje pouze na letopočet dokončení stavby bez jakéhokoli jiného komentáře.

Jak jsi spokojený s designem, jestli bys za sebe udělal něco jinak? A jak bys definoval svou památnou větu, že „Ondřejov není jen hvězdárna“?

Za prvé si myslím, že jsme měli obrovské štěstí na architektky. Skutečně stavbu vzali za svou, začali tím, že dva dny chodili po

Ondřejově a nasávali ducha a styl obce, hledali souvislosti. Neměli lehký úkol zasadit tak dominantní stavbu do lokality zastavěné rodinnými domy a sportovišti, navíc ji umístit ve svahu, kterému se v Ondřejově prakticky nedá vyhnout. To se jim myslím podařilo velmi dobře. Za druhé, vzhled stavby je originální, architekti zde využili odkaz na staré stavby astronomického ústavu a jejich stěny z pálených cihel, zelená barva je pak odkazem na měděné střechy kopulí pokryté měděnkou. A co se týče mé věty, že „Ondřejov není jen hvězdárna“, nejedná se vůbec o památnou větu, vystihuje jen chvíli, kdy jsem měl při nějakých návrzích pocit, že už vše na stavbě stylizujeme s odkazem na astronomický ústav. I když je to v rámci Ondřejova velmi významná instituce, pořád jsme standardní středočeskou obcí se vším co k venkovu patří... Takže má slova byla míněna takto. A bylo to řečeno až v průběhu realizace, kdy to k této stylizaci začalo směřovat hodně. Ale jak říkám, myslím, že jsme na architektky měli štěstí a já jsem udělal, řekl bych poměrně dobré rozhodnutí, že jsem jim do práce mluvil hodně málo a snažil se, aby jejich návrhy byly realizovány. Oni zase stavbě věnovali svou invenci a neskutečný počet hodin. Když jsme se zhotovitelem řešili každou maličkost, tak architekti byli vždycky u toho a já jsem se snažil jim nechat maximální prostor. Co se týká vzhledu budovy byl také důležitý přínos grafika. Ten také hledal určitou originalitu pro naši školu, a nakonec ve svých návrzích vyšel ze souhvězdí v jejichž znameních se narodili zakladatelé hvězdárny, jejich různé variace pak tvoří například veškeré piktogramy na orientačním systému budovy.

Když jsem při rozhovoru s architektky procházela školu, tak mi bylo nastíněno, že měla být zelená střecha. Mohl bys nám něco k tomuto tématu říct?

Týká se to jedné významné okolnosti při přípravách, a to tlaku na úspory. Jedna věc je, že si my sami můžeme něco dovolit a něco ne. Ale druhá věc je, že poskytovatel dotace má nějaké představy o různých řešeních i o předpokládané ceně. Zrušení zelené střechy bylo jednou z úspor, další bylo zmenšování objemu stavby. Učebny máme poměrně malé, v některých jsme prakticky na normativním požadavku minimální plochy na jednoho žáka, ale to je daň dotačnímu systému a našim finančním možnostem. Do některých věcí jsme zainvestovali i naše nedotované peníze, ale investovat je do zelených střech, to už nebylo v našich silách. Údržba by asi také nebyla jednoduchá, s tím nemáme žádné zkušenosti. Avšak prioritní důvod bylo snížení finanční náročnosti stavby.

Jsi sportovec, jak vnímáš tělocvičnu a jakou roli měl spolek Sokol ve výstavbě školy?

Mně se tělocvična samozřejmě líbí a jenom říkám, že mě bohužel minula o několik desítek let. Se Sokolem zatím funguje výborná spolupráce. Už historicky si škola pronajímá venkovní sportoviště od Sokola, pak přišla stavba školy. Sokol nám věnoval zdarma pozemek pro parkoviště, my zase recipročně Sokolu vycházíme vstříc a budeme spolku poskytovat určitý objem hodin v tělocvičně zdarma. Využití tělocvičny se bude teprve rozebíhat, ve spolupráci na venkovních sportovištích bude škola pokračovat. Spolupráce je velmi dobrá a doufám, že to tak i zůstane. Mimo jiné dalším úskalím dotačního programu bylo, že nezahrnoval venkovní sportoviště, takže kdybychom si chtěli postavit venkovní hřiště, tak ho musíme ze 100 % postavit za své peníze. To by naši spoluúčast, která se i tak vyšplhala někam na 100 milionů, ještě zvýšilo. Navíc jsme si museli zaplatit komunikace a parkoviště, protože dotace

² Jan Neruda

zahrnovala jenom investice do 10 metrů od stavby. To, co bylo dál než 10 metrů od stavby je ze 100 % za naše peníze.

Byly nalezeny nějaké nedostatky při stavbě školy?

Stejně tak jako po otevření školy budeme nacházet nějaké nedostatky, nebo věci, které by šly udělat jinak, tak i v průběhu stavby se některé nedostatky objevovaly. Například prostupy mezi patry z hlediska technických norem splňují všechny požadavky, nicméně po konzultaci s učiteli a bezpečnostním technikem, jsme dodatečně došli k rozhodnutí, že musíme doinstalovat ochranné sítě. Drobných nedostatků bylo samozřejmě mnoho, ale věřím, že se vše podařilo vyřešit co možná nejlépe.

Stavba školy byla pro obec finančně náročná, zbydou finance i na další rozvoj obce?

Řeknu to takhle, přípravy samozřejmě trvaly dlouho, ale nám to zároveň umožnilo pracovat s financemi. Takže při stavbě čističky a kanalizace v Turkovicích jsme si tehdy za výborných úvěrových podmínek vzali půjčku cca 25 milionů na celou naši spoluúčasť na této stavbě. To nám umožnilo spořit a v době výstavby školy, kdy byly úvěrové podmínky významně horší, jsme již k úvěru sáhnout nemuseli, přestože jsme v původním plánu s nějakým menším úvěrem počítali. Samozřejmě jsme museli na investicích šetřit, ale není to tak, že by se nedělalo nic. Postavili jsme novou hasičárnu v Turkovicích, zrekonstruovali některé komunikace, postavili chodník na části Pražské ulice i postavili tu zmíněnou turkovicovou ČOV. Pravdou je, že u všech větších investic jsme byli i závislí na využití dotačních programů. Samozřejmě si umím představit mnoho dalších investic, ale museli jsme se pohybovat v nějakém objemu výdajů, který nepovede např. k předlužení obce. Věřím, že se nám do budoucna podaří všechny důležité investice zrealizovat.

Co bys popřál dětem a učitelům a škole?

Učitelům přeji jako vždycky pevné nervy a aby se s novou školou sžili a maximálně využívali její možnosti. Dětem přeji, aby jim prostředí bylo příjemné a aby se ve škole něco naučily. Z oken jsou krásné výhledy, umím si představit, že bych koukal z okna pořád a učení bych moc nedal. Z jednoho křídla je nádherný výhled na hřiště, z druhého křídla ještě hezčí výhled na Turkovice a Benešovsko, proto dětem přeji také, aby měly skvělé učitele, kteří jejich pozornost udrží.

Otázka je, jestli děti zajímají výhledy, ty zajímají člověka asi až v určitém věku...

Výhled na to hřiště asi ano (smích). Tam totiž budou probíhat hodiny tělocviku. Ale vrátím se ještě k tomu, že bych popřál celému personálu, aby se jim ve škole dobře dařilo. Třeba kuchařkám

držím palce, aby si dokázaly rychle zvyknout na nové technologie i větší prostory. Školník bude mít na starosti spoustu technologií, které se musejí nastavovat na computeru, jako je například regulace vytápění, vzduchotechnika, takže kromě zručnosti bude muset školník ovládat i tato zařízení. Paní ředitelce přeji, aby se jí podařilo rozeběhnout celou školu, nebude to jednoduché, není to jen o dětech a učitelích, ale i o úklidu velikých prostor, péči o pozemek, servisních smlouvách na některé technologie...

Naplní se škola v novém školním roce?

To zatím ne, přechází tam naše stávající děti. Letos jsme nepřijali 11 dětí, které se v době zápisu do původní kapacity školy nevešly, přijali jsme je až po zaregistrování vyšší kapacity nové budovy. Uvidíme, zda se k nám po navýšení kapacity budou hlásit další žáci, myslím, že se to dá předpokládat. V tomto školním roce bychom mohli mít kolem 350 žáků, předpokládáme, že jejich počet v dalších letech poroste. Důležité je, že naše děti budou v důstojných podmínkách, budou mít dostatek kmenových tříd, i osm odborných učeben, využívat budou velkou moderní tělocvičnu.

V okolí se staví svazková škola LOŠBATES, staví se ještě další školy?

Louňovice začaly stavět školu v březnu a otevřít budou příští rok v září. To je tedy hrdelní termín, ale mají to tak nastavené a věřím, že se jim to povede. Shodou okolností jejich školu staví stejná firma a stejná parta, která stavěla i naši školu. Přejeli jen do Louňovic a pokračují dál. Škola se staví i v Říčanech, ale ta je již tak vzdálená, že nás ovlivňovat nebude.

Vratme se ještě k naší škole, našel bys ještě nějaká úskalí při stavbě školy?

Začnu tím, co mohlo být, a nakonec nebylo problémem, to je akustika, která je ve škole velmi důležitá. Projektanti se jí věnovali nadstandardně a myslím, že na výsledku je to poznat, a to nejen v učebnách. Problémem u stavby školy jsou asi vždy termíny. Úskalí bylo třeba v tom, že zákon o zadávání veřejných zakázek brání diskriminaci menších firem. Proto není možné zadat celou školu jedné firmě, my jsme například museli samostatně zadávat část dodávky gastro, dodávku interiérového vybavení, sadových úprav a dodávku IT. Smluvní termín dokončení stavby jsme měli na konci května, škola samozřejmě musí fungovat od prvního září a pak se dá těžko vyhnout situaci, kdy se na jednom místě pohybuje několik dodavatelů. Je to náročné na koordinaci, dohled nad majetkem i na škody vzniklé v tomto období. Například podlahy jsem přebíral asi 5x a vždy řešil kdo je viníkem poškození. Další problém, který nastal byla situace, že i přes poctivě provedené hydrogeologické průzkumy, se pod částí stavby objevilo trochu jiné podloží, to nás zdrželo a zároveň lehce prodražilo stav-

bu. Nicméně jsem při součtu vícenákladů na stavbě zjistil, že jsme se dostali asi na 1,4 % ceny, což je myslím u takové stavby velmi dobré.

Mohl bys prosím čtenářům vysvětlit příčiny pádu stropu a jaký byl postup při nápravě?

Strop spadl při betonáži, ne že by spadl hotový strop. Spadlo bednění, když se do něj lil beton, příčinou bylo prasknutí vodorovného nosníku, který měl skrytou vadu. Na patře spadlo asi 7–10 metrů stropu. Po této události byly vyhotoveny statické posudky, které prokázaly, že nehoda nemá vliv na zbytek stavby. Svá vyjádření také zpracoval správce stavby i zhotovitel. Veškerou dokumentaci dostal k dispozici stavební úřad. Ze všech dokumentů je zřejmé, že tato nehoda na stavbu neměla žádný vliv. Je také důležité, že nedošlo k žádnému zranění.

Mohl bys prosím čtenářům vysvětlit, proč je připravená zastávka autobusu na složitém místě?

Protože je to jediné místo, které se nám podařilo najít. Zvažovali jsme všelijaké možnosti. Uvažovali jsme například o tom, že by autobusy jezdily do Turkovické ulice, ale zase je nereálné z Turkovické ulice vyjíždět na Pražskou. Komunikace před školou umožňuje otáčení autobusu, ale v ranní špičce, kdy budou ke škole najíždět rodiče s dětmi, je to nereálné. Příjezd autobusu ke škole bude možné využívat například pro školní výlety. Místo, které jsme určili jako zastávku je jediné, které se nám s dopravními inženýry povedlo vytipovat, možná to rozčílí některé řidiče, kteří budou muset na chvíli zastavit. Od těchto zastávek je pak přímá návaznost na chodník ke škole.

A ještě k Čejkovské ulici. Tam se nebude moct jezdit?

Nebude, u školy už je zákaz vjezdu do části ulice pod školou, to je vyloženě rezidenční část, Čejkovská ulice je navíc v soukromém vlastnictví. Věřím, že rodiče tudy jezdit nebudou. Pokud ano, tak budeme muset řešit další opatření.

Stavbě školy jsi věnoval neskutečnou část svého života, zároveň i svého pracovního nasazení, jak teď celé období vnímáš, když se stavba dokončila?

V téhle chvíli ještě převládá nervozita z ostrého rozjezdu, všechny technologie jsou sice odzkoušené, ale až při plném provozu se mohou ukázat nějaké nedostatky. A určitě se nějaké problémy vyskytnou. Jinak je to pro mě završení určitého období, očekávám zklidnění mého života, protože to bylo osm opravdu velmi intenzivních let.

Během pár týdnů se celá stavba ukončí, jakou máš vizi o své práci a dalším působení na místě starosty Ondřejova?

Čeká mě dohánění restů, teď děláme dešťovou kanalizaci v ulici Pod Hřištěm. Kanalizace už bude dostatečně kapacitní a předpokládáme, že už zde dešťovou vodou nebude poškozována komunikace. Budeme řešit využití budovy původní školy, zde jsem požádal o spolupráci stejné architekty, kteří navrhovali novou školu. Víme, jak bychom budovu chtěli využívat, ale je na odbornících, aby nám pomohli vše správně rozvrhnout, navrhnout úpravy. Zároveň vznikají nové projekty, ke kterým se chceme připojit, například se plánuje kompletní rekonstrukce Družstevní ulice. K této krajské akci se připojujeme a v rámci projektové dokumentace na komunikaci zadáváme i projekt chodníku. Stejně tak se plánuje rekonstrukce komunikace mezi Ondřejovem a Struhářovem, i zde se chceme přidat s projektem na chodníky průtahem Třemblat. U obou těchto akcí je ve hře i možné spojení realizace do jedné zakázky s krajem. Chodníky by myslím měly mít prioritu. Ve Třemblatech je situace pro chodce velmi nebezpečná. V Ondřejově snad ještě na podzim prodloužíme chodník na Pražské ulici. Bude to jen asi o 200 metrů, je to vlastně pozůstatek projektu, který jsme dělali v roce 2018, tehdy jsme nedostali souhlasy vlastníků sousedních pozemků což prodloužilo proces vydání územního rozhodnutí a nestihli jsme tento úsek zařadit do žádosti o dotaci. Teď jsme uspěli v jiném dotačním programu a snad se nám co nejdříve podaří tento nebezpečný úsek opatřit chodníkem. Máme hotový projekt na chodníky v Turkovické ulici, na které jsme bohužel nedostali dotaci, budeme tedy o dotaci žádat znovu. Opětovně také budeme žádat o dotaci na rekonstrukci ulice U Pily, kde máme rovněž zpracován projekt a s žádostí jsme napoprvé neuspěli. Myslím si, že je to až dost na dva roky volebního období, které zbývají.

A co revitalizace náměstí?

Máme nějaké návrhy v rámci architektonické soutěže, hodně se angažoval ondřejovský Osadní výbor, ten však v tomto volebním období už nefunguje. Moje představa byla taková, mít studii, vědět jakého výsledku bychom chtěli dosáhnout, ale nedělat všechny úpravy naráz. Dělat dílčí úpravy, ale zasazovat je do celého konceptu. V současné době zatím nemám kapacitu se ke studii vrátit.

Chtěla bych říct, že jsi zasáhl do historie Ondřejova ohromným způsobem, že významně vstoupíš do dějin Ondřejova...

Nemyslím si, že by to byl nějaký zásah do historie, za chvíli nikoho nebude zajímat kdo se na stavbě školy podílel, škola snad bude fungovat, a to je důležité.

Co bys na konec rád čtenářům vzkázal?

Dne 27. 9. 2024 bude Den otevřených dveří pro veřejnost s nějakým kulturním programem. Všichni jste srdečně zváni.

Poděkování...

Na projektu jsem nejvíc spolupracoval s Vaškem Beránkem, pak neskutečnou práci odvedli architekti, jak v rámci projekce školy, tak i výkonu autorského dozoru. Na stavbě se samozřejmě podílelo mnoho dalších lidí, které takto ani nelze vyjmenovat, všem však patří veliký dík. Poděkování patří také Davidovi Kvapilovi za to, že se ujal některých dalších projektů, čímž mi umožnil věnovat hodně času stavbě školy.

Děkuji za rozhovor a přeji především klidný zbytek volebního období.

Rozhovor s panem starostou vedla Romana Brilová

Rozhovor s Ing. arch. Michalem Nekolou a s Ing. arch. Štěpánem Brátkou z Ateliéru 6 se sídlem v Praze

Pro Ondřejov se postavilo významné dílo, které nemá obdoby. Tím dílem je Základní škola bratří Fričů, a kdo jiný by nám o škole měl říct mnohé, nebo snad úplně všechno, než architekti? Pojďme se společně zhloubat do rozhovoru, který byl velmi bohatý na informace ohledně stavby základní školy...

Jakým způsobem jste postupovali při navrhování školy a co byl první a zásadní krok?

MN: Na začátku jsme měli dvě varianty návrhu – jednu kompaktní a druhou, které jsme říkali synergická. Ta lépe reagovala na konfiguraci terénu. Obě varianty jsme představili zastupitelstvu a zvítězila synergická, za což jsme byli rádi, protože i nám byla bližší. Pozemek leží v poměrně příkrém svahu, který má jak příčný, tak i podélný sklon. Pro takto rozsáhlou budovu je to komplikované, protože potřebujete mít patra v jedné úrovni, aby byla budova bezbariérová. Logicky se tak dostanete k tomu, že část budovy musí být zapuštěná v terénu, čehož jsme využili. Třeba tělocvičnu jsme z větší části zasadili pod terén, což také výrazně pomáhá pocitově zmenšit její skutečný objem. Také budova prvního stupně je ve východní části zaříznutá do terénu. Přízemí, kde jsou družiny, je částečně pod úrovní terénu a okolní prostor jsme vysvahovali a využili jsme ho jako oplocenou zahradu školní družiny. Takže jsme se snažili s tvarem terénu nebojovat, ale udělat z něj přednost. Dalším cílem bylo, aby budova školy nepůsobila mohutným dojmem, v obci plné rodinných domů a zahrádek. Proto je stavba rozpadlá do několika hmot, které zůstávají provozně propojené. Z venku vnímáte dvě křídla budovy provázaná přízemním krčkem. Ke zmenšení měřítka přispívá také cihelný obklad. U tohoto materiálu nevnímáte fasádu jako jednu plochu, ale vnímáte jeho detail.

Kde jste hledali inspiraci?

ŠB: Byl to především místní kontext, který nás inspiroval. Snažili jsme se především o současnou architekturu.

MN: Když se řekne Ondřejov, tak člověka, který není místní, napadne hvězdárna. Právě ta byla jednou z hlavních inspirací. A když myslíte na hvězdárnu, představíte si touhu člověka po vědění a poznání. Motiv rezného zdíva i se zelenou barvou na

oknech nás napadl právě po prohlédnutí hvězdárny. A pak jsme si vzpomněli na žábu z Písní Kosmických od Jana Nerudy, protože je v myšlence i edukativní přesah, jak „Starý žabák v kaluži sedí a hledí na hvězdy a vysvětluje, a otvírá tvrdé leby žákům svým, svým posluchačům...“. Proto nám žába připadala jako správný motiv a vlastně díky tomu jsme se dostali k reznému zdívu, zeleným oknům, hvězdnému nebi. Když se k místu váže takový kontext, byla by škoda ho nevyužít.

Kde ještě jste nacházeli inspiraci?

MN: Na jedné zahraniční škole, kterou známe. Líbily se nám dvě věci. Jednak že mají skříňky na patrech namísto centrální šatny, jednak vizuální propojení jednotlivých pater budovy skrze atria. První studie ondřejovské školy se začaly formovat na podzim roku 2016. Tehdejší zastupitelé, místostarosta pan Kiefer s panem starostou Zámyslickým, nás oslovili se záměrem návrhu nové školy. Přišli s několika myšlenkami, a na již zmíněném vizuálním propojení pater jsme se shodli. Protože je

pozemek malý, škola musí být vícepodlažní. Právě proto jsme chtěli, aby mezi sebou patra komunikovala. Podobně jako v zahraniční škole, která nás inspirovala, jsme i my vyloučili centrální šatny. Proto jsme v obou křídlech navrhli přezouvací místa, a šatní skříňky jsou rozmístěny na chodbách v jednotlivých podlažích. Žáci tak mají ke skříňkám blízko a mohou s nimi lépe žít.

Co by měla moderní škola splňovat?

MN: Chtěli jsme se především oprostít od klasické školy, kterou většina z nás zná ze svých školních let, a jít naproti moderní výuce. Důraz jsme kladli především na provázání prostor, jak vizuální, tak provozní. Dispozice by měla být, pokud možno, univerzální a přehledná, kabinety mezi učebnami a poblíž odborných učeben. To všechno nám připadalo důležité. Dalším důležitým bodem byla práce s denním světlem, které jsme chtěli dostat i do vnitřních částí dispozice. A pak jsme samozřejmě mysleli na to, aby se ve škole děti cítily dobře, čehož jsme se snažili dosáhnout zejména

Přezouvárna
a akustické panely

na volbou materiálů. Výrazově střídavý pohledový beton je protiváhou duhových podlah. Zajímavé je, jak se barvy prolínají, kde začínají, kudy prochází a kde končí. Když procházíte chodbami, vnímáte nejen pruhy na podlaze, ale také různé barvy, prosakující do chodeb skrze pásová okna z učeben. Celá škola je hrou světla a barev, protože škola by měla být hravá.

V čem je pro vás Ondřejov zajímavý a kde má rozvojový potenciál?

MN: Obec je zajímavá zejména morfologií terénu. Většinou se v obci najde alespoň nějaká rovina, tady jsou ale jen kopce a svahy. Celému okolí dominuje kopec s hvězdárnou. Rozvojový potenciál vidím zejména v kultivaci veřejného prostoru. Myslím, že pozornost by si zasloužilo zejména náměstí s přilehlými ulicemi. Modernizace veřejného prostoru je však úkolem většiny obcí v Čechách.

Okolí školy se hodně zkultivovalo, jak vnímáte celkově venkovní prostor?

MN: Já myslím, že se to povedlo, i když prostor ještě není ozeleněný. Trochu bych se vrátil k tomu, jak to tady vypadalo před výstavbou. Když nás sem pan Kiefer v roce 2016 vzal, byla zde cesta, kterou tekla voda, na louce se pásly krávy, okolí bylo zarostlé keři. Následně řekl: „Tak to je ten pozemek pro novou školu, co si o tom myslíte?“ My jsme se trochu zhrozili, ale vidíte, uběhlo osm let a máme tady školu, která pomohla zorganizovat a vyřešit celou příjezdovou komunikaci, tím pádem se vylepšila a zorganizovala část obce. Chtěli jsme, aby shromažďovací, nebo

nástupní prostor před hlavním vstupem byl co největší, zároveň aby byl přehledný a bezpečný. Povrchy jsme zvolili přírodní. Chodníky i komunikace jsou proto ze žulové dlažby, parkovací stání budou prorostlá trávnikem, na centrálním ostrůvku je vysázeno stromořadí.

Myslím, že se přirozeně s životem školy pozdvihne i velká část obce a začne být mnohem živější.

Proč je ředitelna a administrativní část blízko vstupu?

MN: Přináší to velkou provozní výhodu, zejména pro komunikaci s rodiči a dalšími návštěvníky. Proto máme separátní vstup, rovnou ze vstupního zádveří. Bezpečnost ve škole je důležitým tématem. Díky tomuto řešení se schůzka s návštěvníky může uskutečnit zcela mimo hlavní provozní prostory školy.

Ve vstupní hale jsou plánky a piktogramy, kdo na nich spolupracoval?

MN: Ke spolupráci na návrhu jsme vyzvali dva výtvarníky. Pavlu Gregorovou Šípovou, která je autorkou barevných schémát podlah, a Filipa Hejduka, který je autorem grafiky orientačního systému a grafické identity školy. Přišel s myšlenkou využití tématu hvězdárny a ústředním tématem se stala souhvězdí, v nichž se narodili bratři Fričové. Princip souhvězdí pak použil pro piktogramy, kterými jsou označeny učebny a další prostory školy.

To by tady měl být citát Kanta....

MN: (Smích) To je pravda, motiv hvězdného nebe je ve vstupní hale. Středobodem je světlík, kterým je vidět na nebe a kula-

té akustické prvky jsou metaforou hvězd. Hvězdy se pak rozlévají do chodeb a dalších veřejných prostor školy.

Jak moc pomůžou akustické prvky odhlučnit prostor?

MN: Pomůžou hodně a současné normy na ni hodně dbají. Akustika je realizovaná podle výpočtu doby dozvuku a zvukového útlumu od akustických specialistů. Akustiku prostor jsme měli v průběhu výstavby školy možnost vnímat nejdříve bez akustických prvků a pak po jejich instalaci a je to podstatný rozdíl.

ŠB: Ve školách je hluk velký problém. Každý známe školu a víme, co se děje, když zazvoní a děti vyběhnou o přestávce na chodby. Takže jsme se zabývali akustikou i na chodbách a ve společných prostorech, i když to norma nebo vyhláška nepředepisuje.

Konkretizujte rozvržení školy a pro kolik žáků je škola postavena?

MN: Kapacita školy je 540 žáků pro oba stupně, to znamená dvě paralelky pro každý ročník od první do deváté třídy. Jedna budova obsahuje třídy druhého stupně, jídelnu a prostory vedení školy, druhá budova je věnována prvnímu stupni. Obě budovy se propojují uprostřed v hlavní hale. Třetí objekt je tělocvična se zázemím. Každá budova má své schodiště i výtah, je tedy plně bezbariérová. Výuka bude probíhat v celkem 18 kmenových a 8 odborných učebnách.

ŠB: Konkrétně máme dílny, jazykovou učebnu, cvičnou kuchyňku, hudebku, výtvarku, fyziku, chemii, přírodopis a IT.

Vstup na schodiště

Vstupní hala

MN: Mimo to budou mít děti možnost využívat o volných hodinách školní klub, který je napojený na vstupní halu, aby byl pro všechny dobře dostupný. Klub má sloužit především setkávání, odpočinku mezi hodinami, být útočištěm, i proto je zde podobně jako v hale přivedeno světlo dvěma světlicí. Škola se v budoucnu stane také dějištěm sportovních turnajů. Proto je zde galerie pro diváky a navazující kantýna. Skrze kantýnu, kde budou také automaty na prodej papírenských potřeb, sešitů, obalů, plus nápojový automat, se dá projít až do hlavní haly školy. A pak bych ještě nerad opomenul školní byt, který má vlastní terásku, je sevřený dvěma budovami, s tělocvičnou a s druhým stupněm a má famózní výhled.

ŠB: Provozování tak velkého objektu by samozřejmě nebylo možné bez prostor technického charakteru, jako je strojovna, kotelna, sklady a tak dále. Díky tomu, že se obci podařilo včas rozšířit pozemek, máme vrtné pole, a tak je škola vytápěná tepelnými čerpadly na principu země – voda.

Přiblížte nám tělocvičnu...

MN: Tělocvična má rozměr, jaký má mít tělocvična základní školy, dokonce o malinko větší. A kvůli již zmíněným sportovním akcím jsme navrhli větší světlou výšku, protože v kanceláři je nás několik volejbalistů, tak víme, jak je důležité mít vysoké stropy. Akustika je opět navržena podle výpočtů a je řešena podhledem a akustickým obložení stěn.

Z jakého materiálu je podlaha v tělocvičně?

MN: Je to polyurethanová stěrka, což je příjemný bezespárý materiál. Pod stěrkou

je klasická skladba sportovní podlahy, která musí být pružná a zároveň odrazivá, aby se sportovcům neničily klouby. Při sportu také potřebujete jednoznačný prostor se stálým světlem, abyste se mohli soustředit na pohyb, vnímat čáry a podobně. Celkově jsme proto pro tělocvičnu zvolili tlumenou barevnost v kombinaci se dřevem. Viděli jsme mnoho tělocvičen, od zelené, přes modrou, případně i červenou, to nám připadalo rušivé. Tělocvična se dá také sítí rozdělit na dvě části, což škole umožňuje lépe tvořit rozvrh hodin. Mimo zázemí jako jsou šatny a sprchy disponuje tělocvična také teleskopickými tribunami, které je rovněž možné využít během turnajů, stejně jako

galerii, které podobně jako hlavní hale školy dominují piktogramy, tentokrát ale se sportovní tematikou.

MN: K tělocvičně patří šatny, a umývárny, na zdech jsou opět piktogramy jako volejbalisté, fotbalisté. Za žebřinami jsou niky a v nich je prostor na nářadí. Do každé niky jsou uzamykatelné dveře. Nutnost zapustit tělocvičnu do terénu jsme využili v náš prospěch. Nejen že jsme zajistili konstrukcemi svah, ale mezi masivními pilíři vznikly meziprostory, které jsou využity jako nářadovny. Tělocvična má také samostatný vstup z venku, kde je parkoviště. To umožní bezproblémově pronajímat tělocvičnu ve večerních hodinách Sokolům a veřejnosti, kdy bude hlavní vstup přes školu veřejnosti uzamčen.

Co byste nám řekl k jídelně a kuchyni?

MN: Stravovací provoz, který je umístěn v suterénu budovy druhého stupně, obsahuje varnu s kompletním zázemím, přípravny, sklady, umývárny a výdejem a jídelnou. Jeho kapacita pokryje nejen potřeby základní školy, počítá se i s dovozem stravy do mateřské školy. Dodatečně bylo do projektu dodáno výdejní okénko pro externí výdej stravy buď rodičům nemocných dětí nebo dalším strávníkům dle potřeb Ondřejeva. I zde jsme se zabývali akustikou, protože ve školní jídelně bývá velmi hlučno. Akustika je zajištěna podhledovými panely, dřevěným obkladem stěn a tichou podlahovou krytinou z přírodního linolea. Použité nádobí budou strávníci odkládat na pás a následně poputuje do moderní pásové myčky.

Tělocvična

Jídelna

Můžete nějak přiblížit barevné pojetí podlah a dalších povrchů?

MN: Ve většině prostor školy jsou podlahy tvořeny marmoleem, což je povlaková krytina na bázi přírodního linolea. Barevné pojetí je založeno na principu pruhů, jakýchsi řek, které se stékají v různých místech, a probíhají celým prostorem chodeb a hal. V jídelně a ve školním klubu tvoří barevné bubliny, v hlavní hale zase připomínají tvar hvězdy. Pastelově barevné podlahy kontrastují se strohostí pohledových betonů ve veřejných prostorech školy. V nich jsou také viditelné rozvody vzduchotechniky a všech médií včetně kabelů elektroinstalací. Děti tak mohou vidět, z čeho je dům postaven a jak funguje, co v něm proudí. Velmi jsme si proto dali záležet na tom, aby byly rozvody hezky zarovnané běžely rovnoběžně vedle sebe.

Jak jsou koncipovány třídy?

MN: Kvůli původnímu požadavku na dělitelnost tříd na polovinu jsme u některých učeben zvolili vstup z obou stran. Od dělitelnosti tříd se nakonec ustoupilo, ale přístup do některých učeben z obou stran byl zachován. Pokud budou děti psát písemku, bude to pro ně těžší, protože kontrola může přijít třeba zezadu (smích). Mezi dvěma učebnami jsou kabinety. Rohové třídy, které jsou zpravidla plošně větší, jsou buď kmenové, anebo odborné učebny. Laboratoře a odborné učebny mají vždy vlastní kabinet, některé i vlastní sklad.

Střecha není zelená, mohl byste vysvětlit, proč se přistoupilo ke změně?

MN: Původně jsme chtěli, aby byla střecha nad vstupním vestibulem zelená, extenzivní, složená z netřesků a rozchodníků, ale v rámci úsporných opatření jsme se toho museli vzdát. Místo toho je na této části střechy bílý kačírek, ale i ten vypadá hezky.

Výhled z cvičné kuchyňky...

MN: Pan starosta tady vždycky stojí a říká: „Já se nemohu odtrhnout“. Tady vidíte až někam na Blaník a Benešovsko, je to neuvěřitelné.

Vysvětlíte nám funkci světlíků...

MN: Funkce světlíků v nejvyšších patrech obou křídel je především světelná, světlo se díky nim a otvorům mezi chodbami šíří

také do nižších podlaží. Světlíky je však možné dálkově otevřít a budovu tím provětrat. V noci je díky tomu možno v teplejších dnech budovu vychladit, a to prostřednictvím vzduchotechniky, která budovu napustí chladným vzduchem, který projde všemi patry a přes světlíky ven. Ráno se světlíky zavřou, vzduchotechnika se vypne, a budova má díky tomu příjemné klima. Budova je postavena v pasivním standardu, takže je energeticky velmi úsporná. Větrání je jedno z opatření, jež přispívá tomu, že se budova nemusí chladit aktivně, ale pasivně. Světlíky mají ještě jednu výhodu. Díky tomu, že jsou jejich okna orientovaná na sever a šikmé střechy na jih, mohou na nich být namontovány fotovoltaické panely.

Co když tady nějaký žák zůstane? Budova je tak rozsáhlá...

MN: Předpokládá se, že učitelé budou mít žáky pod kontrolou, ale jinak má škola poměrně sofistikované zabezpečovací zařízení a přístupový systém. Pamatuji si, že když jsme před lety školu navrhovali, tehdejší vedení školy chtělo, aby byla škola přehledná, především chodby. I k tomu slouží atria mezi jednotlivými patry. Pokud tady bude relativní klid, tak uslyšíte, co se děje v jiných patrech.

Je něco, na co jste opravu hrdí?

MN: Především jsme hrdí na to, že v Ondřejově vznikla takto významná stavba, jakou je nová škola a že jsme k tomu mohli přispět. V určitou chvíli jsme mysleli, že se to nepodaří. Dále jsme rádi, že jsme u všeho byli od začátku až do

Učebna

konce. Myslím, že je to pro Ondřejov velký krok. Musím pochválit původní vedení obce, zejména pana Kiefera a pana starostu Zámyslického, se kterými jsme spolupracovali ve fázi tvorby návrhu. V průběhu výstavby pak k panu starostovi přibyl pan Beránek, s nimiž jsme procházeli všemi úskalími, která se na stavbě objevily. Pro obec to byl a je velký úkol, zvládnout takovou stavbu a projít martýriem dotací. Je to velký úspěch, na který by měli být hrdí všichni z Ondřejova i z přilehlých obcí. Ne každé obci se takový krok povede, a ne každá obec se k tomu odhodlá.

Co máte na architektuře nejraději?

MN: Nejhezčí je to vymyšlení, a pak je skvělé, když stavba roste před očima a když se naplňuje vize, kterou máte v hlavě. I když už dnes, kdy díky počítačům dokážeme myšlenky převést do digitální reality, není reálná podoba stavby takovým překvapením, jako v době, kdy jsme před lety začínali navrhovat. To se ještě kreslilo v ruce, tužkou na papír. A když se stavba povede a představujete si, jak tady pobíhají děti, jak tady vyskávají, jak se jim snad škola líbí, tak to je hezký pocit.

ŠB: Pro mě moment, kdy se projde legislativním procesem a začne se stavět. Je vzrušující pozorovat, jak přibývají patra, a pak se taky těším, až budou ohlasy od dětí a až se tady začne žít. Snad se tady bude všem dobře fungovat.

Jaký máte pocit, když se škola dodělala?

MN: Všechno dohromady, úleva a radost, že se dílo povedlo, protože si opravdu myslíme, že se povedlo. A trochu i smutek, protože jsme sem jezdili dva roky, každý týden, kolega teď ke konci tady byl i několikrát týdně. Teď před otevřením je stavba pořád „naše“, ale jakmile začne stavba žít jako škola, pak už bude plně v rukách učitelů a dětí a všech, kteří se o provoz starají.

ŠB: Paní hejtmanka při poklepání základního kamene říkala, že všem přeje pevné nervy při výstavbě. Když si zpětně promítnu, kolik hodin jednání a pochůzek jsme tady strávili, cítím radost a smutek zároveň. Už jsme si na sebe zvykli, poznali se a teď to končí.

Děkuji architektům za velmi zajímavý rozhovor a zároveň jim přeji hodně zajímavých staveb.

Romana Brilová

Foto Peter Fabo

Degradace a sanace lícového zdiva kopulí

Během letního semestru na Fakultě stavební ČVUT jsme měli za úkol zpracovat seminární práci na téma degradace staveb. Jelikož jsem na hvězdárně de facto vyrostla, rozhodla jsem se zkoumat, jakým způsobem degradovalo lícové zdivo na kopulích, které se nachází na centrální plošině Astronomického ústavu. V tomto textu bych se ráda o své poznatky podělila a chtěla tak přiblížit stavební stránku ikonických staveb naší obce. Tato úloha se dobře sešla se stavbou nové základní školy v Ondřejově, která se přímo odkazuje na motivy lícového zdiva kopulí na ondřejovské hvězdárně. Zároveň mi přijde symbolické, že od oprav pláště kopulí letos uběhlo 30 let, tedy kopule slaví své malé výročí.

HISTORIE

Dovolím si stručně připomenout výstavbu prvních objektů na ondřejovské hvězdárně, která byla založena 21. ledna 1898 Josefem Janem Fričem, který si tak splnil sen, jenž měli společně se zesnulým bratrem Janem Fričem. Frič zakoupil vrch Manda, přejmenovaný poté na Žalov. Kopec byl nejdříve vyrovnán, aby zde vznikl prostor pro nové stavby. V roce 1905 byla dostavena vila-pracovna navržená Josefem Fantou, kde Josef Jan Frič pracoval. Stavba kopulí započala roku 1908. Vedle kopule byl vybudován bazén, kde se koupaly Fričovy děti s kamarády. Centrální kopule je věnována profesorovi Šafaříkovi a západní kopule zase památce Jana Friče. Původně měl zakladatel hvězdárny v plánu výstavbu východní kopule, k tomu však již nedošlo a místo ní byla v roce 1952 vybudována Sluneční budova s bílou kopulí.

V parku hvězdárny bylo vytvořeno arbo-retum, tzv. dendrologická zahrada, tedy sbírka vzácných dřevin. Během let však spousta vzácnějších druhů stromů uhynula. V 90. letech zde probíhalo sochařské sympozium s názvem „Kameny a hvězdy“. Z této doby v parku zůstaly rozesety kamenné sochy.

HISTORICKO-KONSTRUKČNÍ POHLED NA KOPULE

Kopule jsou postaveny z cihel, které nejsou omítnuté, tedy plní jak nosnou funkci, tak jsou pohledovou fasádou. Stavby jsou zastřešeny měděnými otáčivými kopulemi. Kolem kovové konstrukce kopule je plechový kruh, kam se nalil olej, aby nezafukoval vítr dovnitř a aby se snadno otáčely. Ovšem na jaře, po výstavbě kopulí, bylo kvůli větru zdivo postříkáno černým olejem. Zjistilo se, že na podzim a v zimě byly takové větry, že olej stříkal z jedné kopule na druhou. Centrální kopule byla v horším stavu než

Vila-pracovna – kolem 1930 (archiv ASÚ)

západní. Zdivo umyly sestry Petronovy z Milíčiny, které pomáhaly paní Fričové.

Anča Fričová ve své kronice zmiňuje, že již v roce 1912 se začalo loupat zdivo, ač mělo být z nejodolnějších a nejtvrdějších leteckých cihel. Stále se pokoušeli zdivo vyspravovat, ale vždy část cihel přes zimu opadala. Manžel Fričovy dcery, Ing. Brázdil, nechal opadané kusy osekát a opravit cementovou stěrkou, kterou přibarvil červenou barvou.

DEGRADACE

V roce 1994 již zdivo vykazovalo značné poruchy. Vysprávky fasády z cementového potěru byly již velmi opadané, do nosné konstrukce zatékalo, protože kopule nebyly dostatečně oplechovány. Astronomický ústav nechal vypracovat znalecký posudek (zpracovaný doc. Ing. Jiřím Dohnálkem, CSc.), kde bylo zhodnoceno, že plášť kopulí je v havarijním stavu a byla doporučena sanace. Narušení konstrukcí ohrožovalo statickou stabilitu nosných konstrukcí. Hlavní příčinou poruch bylo pravděpodobně použití mrazově málo odolných cihel – mohlo jít jen o část dodávky. Zároveň doc. Dohnálek zhodnotil, že opravy nabarvenou cementovou omítkou z počátku 20. století byly provedeny velice precizně a citlivě. Avšak toto řešení není nejvhodnější, pokud není provedeno s doplňkovými opatřeními. Cementová malta má

Poškození
zdiva,
archiv ASÚ

totiž značné objemové změny – výrazně se smršťuje a tím vznikají trhliny, do kterých zatéká a cementový potěr má tendenci oddělovat se od podkladu a odpadávat. Do trhlín zatéká, při zmrznutí voda změní svůj objem a urychluje rozvoj trhlín.

DOPORUČENÁ SANACE V 90. LETECH

Doc. Dohnálek v odborném posudku doporučil, jakým způsobem má být provedena oprava pláště kopulí. Mělo dojít k mechanickému odstranění všech oddělených částí fasády. Následně měl být plášť reprofilován sanační maltou, která měla být mechanicky zakotvena do nosné konstrukce kopulí. Doporučil barevné sjednocení fasády – buď měla být malta probarvena pigmentovými přísadami. Ale tím by se jen obtížně dosáhlo barevného sjednocení.

Dále doc. Dohnálek doporučoval natřít cementový potěr i lícové zdivo fasádním nátěrem s potřebnou propustností vodních par. Nátěr by měl vytvářet sekundární ochranu proti působení srážkové vody. V návaznosti na působení srážkové vody doporučoval oplechování kopulí a zábradlí.

DNEŠNÍ STAV

Poškozené části pláště kopule byly dle všeho v 90. letech opraveny pomocí plombování poškozeného režného zdiva. Ale již nedošlo k jejich natření. (Lze pozorovat u vstupu do centrální kopule.)

Značná část fasády je cementová profilovaná omítka – není však na částech, kde byl plášť v 90. letech zcela odstraněn – v těchto částech je provedeno již zmíněné plombování. Usuzuji, že tato omítka byla vyhodnocena jako soudržná a byla pouze natřena fasádním nátěrem.

Bylo provedeno oplechování detailů u balkonů a kopule, které má chránit fasádu před srážkovou vodou. I přes toto opatření lze pozorovat poruchy pláště způsobené vlhnutím zdiva.

V částech, kde bylo režné zdivo plombované, dochází velmi často ke vzniku trhlín, patrně způsobené vysokou pevností pojivových hmot.

Doporučuji udělat si ke kopulím procházku a detailněji se zaměřit na jejich fasády. Jistě si pak všimnete jednotlivých rozdílů v materiálu pláště. Pro mě bylo zjištění, že fasáda není všude z cihel, ale je opravovaná cementovou omítkou, velkým překvapením.

*V textu jsou použity písemné
a fotografické materiály z archivu
Astronomického ústavu AV ČR, v.v.i.*

Lucie Brilová

SVOZ velkoobjemového odpadu

■ **Od úterý 24. 9. do neděle 29. 9. 2024 od 8:00–18:00 hodin** pro majitele nemovitostí z Ondřejova, Třemblat i Turkovic. Kontejnery budou umístěny v areálu ZD v Ondřejově.

■ **V pátek 27. 9. 2024 od 10:00–17:00 hodin** budou umístěny kontejnery na velkoobjemový odpad: v Třemblatech – v ulici Na Rybníku, v Turkovicích – u kontejnerového hnízda ul. Ke Šmejkalce.

Do velkoobjemového kontejneru **patří** starý nábytek, matrace, koberce a linolea, zrcadla, umyvadla, vany a WC mísy. Pokud možno rozebrané, aby se do kontejneru vešlo co nejvíce odpadu.

Do velkoobjemového kontejneru **nepatří** odkládání živnostenského odpadu, nebezpečný odpad (to jsou např. autobaterie, zářivky, barvy, rozpouštědla, motorové oleje a obaly od nich), bioodpad, stavební odpad, dále pak pneumatiky, elektrospotřebiče, televizory a počítačové monitory, počítače, lednice, mrazáky a sporáky. Nepřebíráme – suť, stavební odpad, eternit.

Svoz nebezpečného odpadu

+ pneumatik (bez disků)

Se koná v sobotu 28. 9. 2024 v těchto místech a časech:

- Třemblat, u požární nádrže: 8:00–8:30 hod.
- Ondřejov, areál ZD: 8:45–9:20 hod.
- Turkovice, u bývalé prodejny (autobusová zastávka): 9:35–10:00 hod.

Do nebezpečného odpadu **patří** obaly od nebezpečných látek a obsahující zbytky NO, kyseliny, rozpouštědla, pesticidy, barvy, absorpční činidla (hadry od olejů), pneumatiky z osobních automobilů, bez disků.

KRUH PŘÁTEL HUDBY V NOVÉ SEZONĚ 2024/25

JIŽ ZANEDLOUHO ZAHÁJÍ KRUH PŘÁTEL HUDBY DALŠÍ, JIŽ 25. KONCERTNÍ SEZONU.

NAHLÉDNĚME SPOLU DO PROGRAMU A SEZNAMME SE BLÍŽE

S INTERPRETY, KTEŘÍ PŘISLÍBILI SVOU ÚČAST.

Zahájení sezony se uskuteční 5. října a postará se o něj **herec Petr Štěpánek a klavíristka Tereza Fialová**. Pořad s názvem *Listy Důvěrné* představí posluchačům vybrané milostné dopisy Leoše Janáčka Kamile Stösslové a nesmrtelnou hudbu z jeho klavírního díla. Zvoleným repertoárem se tak mimo jiné připojí k oslavám Roku české hudby, který připadá právě na letošní rok 2024. 16. listopadu 2024 se můžeme těšit na kytarové **Duo Manera** ve složení Soňa Vimrová a Miroslav Žára. Publikum potěší temperamentní hudbou Jižní Ameriky. 1. února 2025 v ondřejovském mlýně poprvé vystoupí velmi talentovaný komorní soubor z Listiny mladých umělců **Trio Gaudium** – Gabriela Barillová (housle), Adam Klánský (violoncello) a Anna Knoulichová (klavír).

Druhým koncertem v novém roce 2025 bude rodinná spolupráce otce a syna – **Jiřího Pinkase (viola) a Matěje Pinkase (klavír)**. Sólovou violu máme možnost slyšet výjimečně, velmi se tedy na tuto událost, která se uskuteční 8. 3., těšíme! Dubnový koncert 12. 4. 2025 se ponese v duchu libých zvuků harfy a houslí. Postará se o ně dámské duo **Duo Beautiful Strings** – Hedvika Mousa Bacha (harfa) a Monika Urbanová (housle). Koncertní sezonu uzavře 3. května 2025 renomovaný soubor **Belfiato Quintet** – dechový kvintet ve složení Oto Reiprich – flétna, Jan Souček – hoboje, Jiří Javůrek – klarinet, Kateřina Javůrková – lesní roh, Jan Hudeček – fagot.

Koncerty KPH se konají v ondřejovském mlýně (Turkovic 159). Jedná se vždy o sobotu od 19:30 hod. Vstupenky je možno zakoupit na místě, v tomto případě stojí jednotlivé vstupné 250 Kč. Vstupenka pro seniory stojí 150 Kč, pro děti 50 Kč. Je možnost zakoupit si abonentní vstupenku na všech 6 koncertů. Její cena je 1 200 Kč (200 Kč za jeden koncert). Abonentní předplatné je možno zakoupit on-line, při platbě na účet č. 204716211/0300 (do zprávy pro příjemce uveďte „abonentka 2024/25 a své jméno“)

nebo hotově v místě vyzvednutí. Koupě a vyzvednutí je možné od začátku září v knihovně hvězdárny. Možnost zakoupení je také před zahajovacím koncertem 5. 10. 2024 ve mlýně.

Abonentní vstupenka je **přenosná**, tzn. že pokud někdo z posluchačů nebude moci na koncert přijít, může vstupenku zapůjčit někomu jinému, aby dotyčnému koncert nepropadl.

Těšíme se na setkání!

Za tým KPH Kamila Motková

KPH Ondřejov sezóna 2024/2025

5.10. 2024

**Terezie Fialová
Petr Štěpánek**

16.11. 2024
Duo Manera

1. 2. 2025
Gaudium Trio

12. 4. 2025
Duo Beautiful Strings

8. 3. 2025
Jiří Pinkas

3. 5. 2025
Belfiato Quintet

Vinařství
Zborovský
Velké Pavlovice

OBEC ONDŘEJOV

Astronomický
ústav
AV ČR

Reportáž z posledního fotbalového zápasu

Po 25 letech se naši fotbalisti vrátili do vyšší třídy, do Okresního přeboru. Pro Ondřejov je to veliký úspěch. Pojďme si společně užít atmosféru, kterou naši sportovci kolem sebe šířili 15. 6. 2024 po posledním zápase s Kunicemi B, kdy Ondřejov vyhrál 7:2...

Jak hodnotíte letošní fotbalovou sezonu?

JAN KÖLBL st.: Letošní fotbalová sezona dopadla dobře, protože jsme postoupili do Okresního přeboru. Některé zápasy jsme měli víc štěstí než rozumu, zejména zápasy z kraje sezony, z kraje jara, ale postupně se zvyšovala kvalita, ke konci se hra vyladila a nyní to vypadá s chlapci nadějně. Vzhledem k tomu, že se očekává, že přijdou další dva hráči, tak snad v okrese neuděláme ostudu a udržíme se tam a popřípadě zaútočíme i na vyšší příčky.

Kdo budou noví hráči?

Jan Kölbl st.: Filip Novotný a Jakub Mašek.

No, a jako otec jste hrdý na svého syna trenéra?

Jan Kölbl st.: No, tak samozřejmě, že každý otec je hrdý, že jeho syn pokračuje v jeho šlépějích, to jsem samozřejmě rád, ale bude muset být víc náročnější a víc kluky táhnout k tomu, že každá třída vyžaduje vyšší tréninkové nároky, životosprávu a podobně. Před 50 lety, když jsem hrál fotbal, bylo mi 27, taky jsme postoupili do Okresního přeboru ze třetí třídy. Tehdy jsme otevírali nové hřiště, právě ve chvíli, když jsme postoupili do Okresního přeboru. Okresní přebor jsme hráli asi 3 nebo 4 roky, a pak jsme postoupili do A třídy, kterou jsme kopali 6 let. Tak snad to klukům vyjde taky.

Davide, jak bys zhodnotil letošní sezonu?

DAVID KVAPIL: Velmi úspěšnou, postupovou.

A jaké máš pocity?

David Kvapil: Úplně neskutečný.

Jak se ti hrálo?

David Kvapil: Já jsem při zápasech dával přednost mladším klukům. Mně se to líbilo, hraje se s nimi hezky a jsem spokojený.

David Kvapil

Jan Kölbl mladší

Je to vlastně můj druhý postup za moji kariéru, takže jsem úplně nadšený.

Koho teď trénuješ?

David Kvapil: Trénuju starší přípravku, je to super, dneska jsme hráli poslední zápas, vyhráli jsme 15:6. A skončili jsme předpředposlední.

Jak vidíš fotbalový tým, jsou v něm nadějní hráči?

David Kvapil: To určitě. Máme několik nadějných kusů. Jsem spokojený a hezky se na fotbal kouká. Máme hodně mladých hráčů, takže za mě perfektní.

Ještě nám řekni, jaké pocity máš z nové školy?

David Kvapil: Mně se líbí. Jsem velmi spokojený, včera jsem byl vevnitř, je krásná. Musím říct, že všechna čest těm, kteří se na jejím vzniku podíleli. Zvlášť panu starostovi.

Jaké máte pocity a co vás čeká v příští sezoně?

BORIS NECIUK: Hlavně mě těší, že jsme zápasy udrželi před domácím publikem a vyhráli jsme s velkým rozdílem, díky podpoře našich fanoušků a velkému odhodlání fotbalistů. Vlastně celou sezonu nám to šlape a držíme partu. Posílili nás mladí kluci, kteří se vrátili: Ríša Červenka, Vojta Haiš a Jony Bril, takže je to super. Musíme na to navázat a připravit se na další sezonu. Bude to těžký, příští sezona bude náročná o to víc, že se ruší jedna B třída. To znamená, že bude velká konkurence a větší kvalita právě v druhé

Láďa Kratochvíl

třídě. Prakticky je to tak, že padá vlastně šest týmů z krajské soutěže k nám. O to to bude peprnější, víme, že se musíme dobře připravit. Samozřejmě to zkusíme zvládnout, věřím, že s podporou fanoušků to určitě půjde.

Honzo, co říkáš takovému úspěchu?

JAN KÖLBL ml.: Cítím se hodně šťastně, dneska jsem se dozvěděl, že to je 25 let od doby, co jsme postoupili do druhé třídy a teď se to opakuje. Tak jenom jsem trochu dojatý, protože vzpomínám na lidi, se kterými jsem hrál a jsem moc rád, že se to povedlo.

Řekni, s kým jsi hrál, na koho vzpomínáš?

Jan Kölbl ml.: Hrál jsem ještě se svým tátou, hrál jsem s Pepou Dřízhaelem, s panem Vávrou, hrál jsem s panem Burminovem, hrál jsem se všemi těmi staršími, pak přišla mladší generace, třeba Marphy a tihle kluci. Jsem tady nejstarší a jsem rád, že můžu hrát. Snad ještě chvilku vydržím.

Jak se cítíte, jak hodnotíte sezonu a jak se těšíte do další sezony?

LÁĎA KRATOCHVÍL: Cítím se naprosto výborně, sezonu hodnotím velice dobře, řekli jsme si po první části, že postoupíme, a to se nám splnilo, to jsem opravdu rád. Kluci tomu přizpůsobili tréninkovou jednotku, chodili jsme vícekrát trénovat, udělali jsme pro to maximum a postoupili jsme.

Jaké jsou před vámi výzvy?

Láďa Kratochvíl: Výzva je Okresní přebor, budeme se snažit držet alespoň ve středu tabulky, první část by byla pro nás lepší, uvidíme, jak to půjde.

Jaké jsou tam týmy?

Láďa Kratochvíl: Určitě tam budou Popovice, to bude velký rival, kolikrát jsme s nimi hráli přáteláky, je to hodně těžký soupeř, bude tam Struhařov. Každý zápas bude pro nás těžký a budeme muset hrát o každý bod.

Vy jako kapitán máte jakou roli? Přibližte ji čtenářům.

Láďa Kratochvíl: Snažím se zapojit mladší kluky, protože na nich to potom bude stát, protože my starší potom uvažujeme, že uděláme B tým. Jde o to, aby fotbal mladý kluky bavil, aby chodili trénovat, aby měli radost ze hry. A když budeme tvořit partu, tak potom můžeme hrát i vyšší soutěže.

Je v Ondřejově dostatek hráčů, aby bylo Áčko i Béčko?

Láďa Kratochvíl: Hráčů je dostatek, bude to o přístupu, aby kluci chodili a věnovali se tomu.

A když je A tým a B tým, můžou se hráči prolínat?

Láďa Kratochvíl: Prolínat se samozřejmě můžou. Děláme to pro to, abychom doplňovali A tým, měli jsme B tým, aby kluci hráli pořád. Aby měli zápasový rytmus a abychom mohli sáhnout do B týmu, kdyby se někdo zranil.

A když je B tým, tak oni jsou vždycky v horší třídě?

Láďa Kratochvíl: Ano, bude to horší třída, bude se začínat ve čtvrté třídě, myslím si, že by to měla být nějaká formalita, abychom postoupili ze čtvrté do třetí třídy, a pak by hrál B tým třetí třídu a A tým by hrál Okresní přebor. Bylo by úplně super, kdyby mohli mladí kluci začít v B týmu, a pak by mohli v 19 nebo 20 letech naskakovat do A týmu a hrát vyšší soutěž.

Tohle je vaše víze, to je dobrý...

Láďa Kratochvíl: Je to super, trénuju mládež a snažím se, aby chtěli zůstat v Ondřejově a hráli fotbal tady.

A mládeži, jak to jde?

Láďa Kratochvíl: Trénuji s Tomášem Keclíkem mladší přípravku

a za dva, tři roky, co to děláme, vidíme pokrok. Myslím, že se zlepšujeme, začali jsme vyhrávat, kluky začal fotbal bavit. Mě osobně práce s dětmi nabíjí energií, je důležitý v tom pokračovat, nabírat už děti ze školky, trošičku spolupracovat fotbal–školka, aby děti přibývaly a abychom měli nějakou základnu a pokračovali v mládežnickém fotbale.

Najdou se v každém ročníku nadané děti?

Láďa Kratochvíl: V každém ročníku máme třeba dva tři kluky, kteří vyčnívají, nicméně u takhle malých kluků je hodně důležitý, aby u fotbalu vydrželi. V životě je spousta překážek a je opravdu důležitý, aby u fotbalu zůstali, aby se mu věnovali a když třeba po škole nemají trénink, aby třeba zašli na hřiště a sami si hráli.

Motivaci by měli mít i rodiče....

Láďa Kratochvíl: Rodič to nesmí přehánět. Motivace rodiče je dobrá, že ho ve fotbale podporují, ale nesmí se to přehánět. Doporučuji netlačit na výkon, ale spíš dítě povzbudit.

Někdy se stává naopak, že chodí na tréninky a nechodí na zápasy, protože rodina má něco doma...

Láďa Kratochvíl: Většinou by to mělo být tak, že zápas je vlastně vrchol celého týdne. Tréninky jsou jenom jako, že se tady sejdem, zatrénujeme si, snažíme se děti něco naučit a pak přijde zápas, kde by se kluk měl snažit prosadit a dát góly. Pocit, když kluci chtějí dát góly je neuvěřitelný, mají z toho obrovskou radost.

A jak je to s dorostem, neplánujete, že by tady byl dorost?

Láďa Kratochvíl: Zatím tady máme mladší žáky, ale někdy je těžké složit tým. Bylo by super mít dorost. Hlavně by to bylo super pro Áčko nebo Béčko, protože by byla automatická návaznost.

Nám chce sdělit své pocity, jaké má z fotbalu a jak on cítí sezonu a jestli byl úspěšný...

MARTAS: Já tuhle sezonu беру nejlíp, jak můžu, protože poprvé za svoji fotbalovou kariéru jsem postoupil s týmem, a ještě je to můj mateřský klub, takže nejlepší pocity, užívám si to, máme skvělou partu, skvělého trenéra, jsem rád, že to tady takhle funguje.

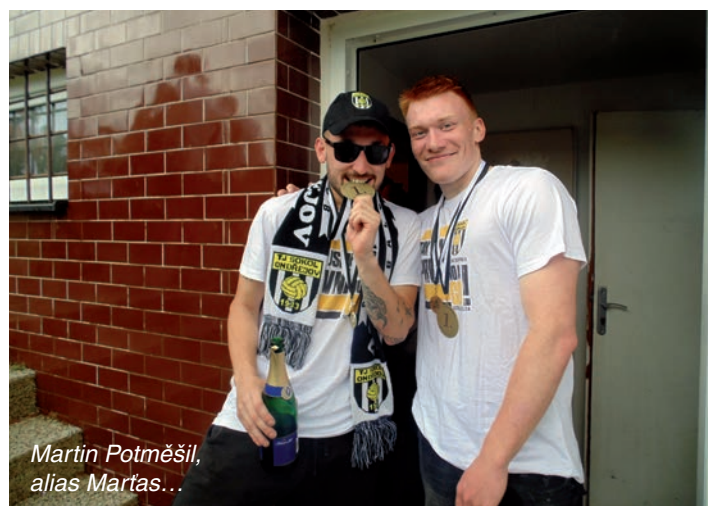
A jak ti šel fotbal?

Martas: Zranění jsem pořádně neměl, celé jaro jsem na zápasy chodil a myslím, že mám co zlepšovat, ale jsem spokojený s tím, jak jsem hrál.

Jan Kölbl ml.: Už jsem se uklidnil...

Ještě Honza Kölbl ml. se vrátil....

Jan Kölbl ml.: Jak ses ptala, s kým jsem hrál, tak jsem hrál s další generací, to jsou moji kamarádi, Honzík Novotný, kluci Vávrovi, no,

Martin Potměšil,
alias Martas...

Péta Kölbl

a teď ta mladá generace co máme, kluci Červenkoví. Máme tady dobrou partu, tak doufám, že to dlouho vydrží.

Péto, jako trenér, řekni nám, jak vnímáš letošní sezonu, byl jsi spokojený a jak vidíš budoucnost?

PÉTA KÖLBL: Se sezonou jsem ve finále velmi spokojený, protože postup do Okresního přeboru, po 25 letech, už tady dlouho nebyl. Malinko jsem byl skeptický, když jsme si v zimě odhlasovali, všichni říkali: „Jó, postoupíme, není problém“, říkal jsem si: „Kluci, musíme ale máknout“. Je to jen o vůli, prostě makat, chtít, chtít víc než soupeř. A hoši mě mile překvapili, že to dodrželi a vlastně jsme ani jeden zápas neprohráli, nepočítám plichty na penalty. Takže se sebou jsem velmi spokojen a jak to vidím do budoucna, pokud nám tato parta vydrží takových pět až deset let, tak by neměl být problém se v Okresním přeboru udržet, potažmo za dva, tři roky pomýšlet i výš, ale říkám, kluci se prostě musí sehrát, a věřit si a zamakat ještě trošku na fyzice.

V čem máte rezervy?

Péta Kölbl: Někteří hráči samozřejmě ve fyzice, to bylo i vidět, ale hlavně je vidět u některých nevyhranost. Když nechodí na trénink, chybí jim jistota v nahrávce. První nahrávka musí být stoprocentní a pokud ji hráč nemá, tak posílá soupeře do šance. Takže musíme zapracovat na tréninkové morálce, prostě všichni na trénink, nejméně osm, dvanáct hráčů musí být standard, a pak by to mohlo jít.

Co jsi říkal tomu, že se velice často stávalo, že před prázdnou brankou nedali kluci gól, a pak museli složitě vybojovávat další góly.

Péta Kölbl: Je to paradox, kdy prázdnou bránu netrefíš a ze dvou ze tří metrů to tam nepadne, a pak kopneš náhodně a je to tam. Prostě je to fotbal. Jak se říká: „Fotbal nemá logiku“.

Zásadně se podílíš na údržbě hřiště, není to vůbec legrace, pomáhají taky kluci?

Péta Kölbl: Nedělám to sám, jsem velmi rád za kluky Červenkovy, kteří věnují sekání trávy neskutečně času, to jsou tři, čtyři hodiny strávený na sekačce, to nikdo nevidí. Prostě plocha je perfektní, naše hřiště je rarita. Sem přijde každý a může si tady dělat co chce, protože hřiště není oplocený. Jinde jsou hřiště oplocený, nikdo na hřiště nesmí, správce každého vyžene a u nás, chceš si zakopat, tak pojď. Zase na druhou stranu říkám, pohyb je zdravý, tak ať si zakopou, ale ať se chovají slušně, ať tady nedělají nepořádek, odpadky...

To se asi neděje?

Péta Kölbl: Ale děje, tady je odpadků, po každém zápase, nebo po každém tréninku tady sbírám.

Jak hodnotíš tým, nenechávají tě v tom samotného?

LUĐA BÖHM: Ne, ne, jsme skvělá parta, po dlouhý době jsme se tady sešli dobří kluci a baví nás to.

Nebojíš se v brance některých prudkých kopů? Z laického pohledu vypadají docela nebezpečně...

Luďa Böhm: Fotbaloví brankáři jsou trochu magoři, my jsme na to zvyklí. Prostě čekáš ránu a musíš to přežít.

Kolikrát vnímám, že jsi našťvaný, když se to nepovede, když dostaneš branku...

Luďa Böhm: No, od toho je brankář, aby řval na všechny ostatní...

Jasně, když třeba byli nespravedliví rozhodčí, tak jsi byl našťvaný, co s tebou emoce dělají?

Luďa Böhm: No, velký emoce, někdy až zbytečně přeháním, ale je to sport.

Ale to by tě mohli vyloučit, to by pak kluci hráli bez brankáře?

Luďa Böhm: Ano.

A nikdo jiný by nemohl zastoupit v brance?

Luďa Böhm: Ne, ne, ne, když vyloučí brankáře, tak ho může nahradit další. Ale samozřejmě hraje v poli o jednoho hráče míň a někdo by šel chytat za mě.

Fando, já bych se chtěla zeptat na tvé bezprostřední pocity a řekni něco o zranění, které jsi prodělal...

FANDA LÁN: Jo, po zranění to bylo trošičku složitější, chvíli trvalo, než jsem se dostal do hry, zase jsem pomáhal klukům s praporkem, abych dělal aspoň nějakou psychickou pomoc, dělám ještě druhotný sporty, tak mi to tolik nevádí, že nehraju, ale je to zase super. Pocit postupu je moc krásný, na druhou stranu je to složitější v tom smyslu, že nahoře uvidíme, jak se nám bude nebo nebude dařit. Zase tam bude hrát míň hráčů, musíme víc trénovat.

Jak vnímáš fotbalový tým?

Fanda Lán: Myslím, že se nám vytvořila super parta, hromada mladých hráčů, talentovaných, a uvidíme, jak s tím dokážeme dál pracovat.

Ty tady máš i své původní spoluhráče...

Fanda Lán: Jo, já jsem tady vlastně vyrůstal od žáků, přes dorost a přes dospělý. Hráli jsme za Áčko, za Běčko, pořád jsme tak nějak cestovali. Podle mě to utužuje generace, propojí to starší s mladšími.

Koho jsi měl za trenéry za dobu hraní fotbalu?

Fanda Lán: Začínal jsem za přípravku v Mnichovicích. Pak jsem tady měl Pavla Faigla, Honzu Kõlbla, Luďu Böhma. Teď jsme se dostali do stavu, že máme Áčko, teďka jde o to, jestli založit Běčko, jestli založit starý pány. Docela s tím váháme, jestli udělat druhý B tým, nebo založit tým starších pánů. Máme přešli hráčů, tam se může hrát v 16, ale my máme 30 lidí, teď jde o to, jak vlastně dělit ty tréninky.

Jaké pocity máte z postupu a z vítězství, když vlastně hráli oba synové?

MUDr. JAROSLAVA KÕLBLOVÁ: My jsme opravdu fotbalová rodina, všichni mužští potomci jsou silně potrefení fotbalem. Ale já jsem na ně hrdá. Co víc bych měla dodat.

Když vidíte složitější zákroky, nemáte strach?

MUDr. Jaroslava Kõlblová: Já už jsem jich viděla tolik, že už ani ne.

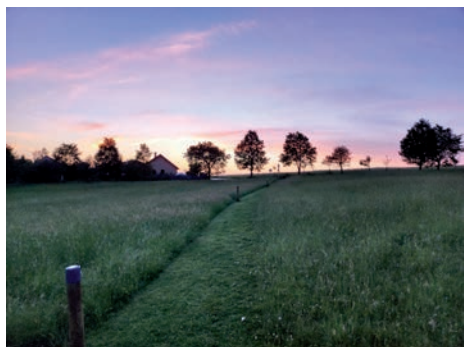
Fotbalistům děkujeme za pěkné zážitky. Věřím, že návštěvníci hřiště se začnou více věnovat pořádku na hřišti a kolem hřiště. A držíme klukům palce do nové sezony. Článek přináší především první emoce fotbalistů.

Reportáž z posledního fotbalu sezony připravila Romana Brilová, fotografie Petra Kratochvílová

Stezka pro pěší a cyklisty z Turkovic do Ondřejova

V roce 2023 se podařilo díky obci Ondřejov a partě nadšenců vybudovat stezku pro pěší z Turkovic do Ondřejova.

Stezka začíná nebo končí, záleží odkud jdete, na konci místní části Turkovice ve směru na Ondřejov, v místě dopravní značky „Konec obce“, dále pokračuje přes pastvinu a mezi poli. V Ondřejově se stezka napojuje u přečerpávací stanice, a navazuje přímo na ulici Pod Hřištěm. Obci Ondřejov se podařilo vykoupit pozemky v uvedeném úseku od původních

majitelů. Málokdo ví, že pod stezkou je v zemi uloženo tlakové potrubí, kterým proudí splaškové vody z části Ondřejova ve směru do turkovické čistírny odpadních vod. Stezka je hojně využívána při cestách do Ondřejova i v opačném směru. Spousta lidí zde nachází místo pro odpočinek v přírodě na čerstvém vzduchu a mezi zvířaty. V jedné části jste obklopeni ovci, v části druhé máte možnost vidět v ohradě chovné býky. V momentě otevření nové základní školy v Ondřejově v ulici Pod Hřištěm bude tato stezka klíčová pro děti z Turkovic, které budou moci pěšky bezpečně docházet školy a zpět. V souvislosti s uvedenou stezkou, za spolupráce s obcí Ondřejov, pracujeme na projektu „Bezpečně do školy“, kdy dojde v několika etapách k úpravě silničního provozu v Turkovicích a dále pak ke zpevnění části cca 100 m úseku ulice Pod Hřištěm v Ondřejově, aby děti chodily s čistými botami do nové školy.

Na závěr bych chtěl tímto poděkovat všem, kteří se na vybudování stezky podíleli, a zejména pak Milanovi Zachovi, Davidovi Kreslovi a Zdeňkovi Štěpinovi, jenž se podílejí na pravidelné údržbě stezky sekáním trávy.

Jenda Brabec

Olympiáda v Ondřejově

V sobotu 13. července 2024 se opět po roce uskutečnila Ondřejovská olympiáda. Rekordní účast z minulého roku byla překonána o dalších 8 soutěžících. Všech 44 sportovců rozdělených do 11 týmů se v ranních hodinách postupně postavilo na start první disciplíny, kterou byl sprint na 60 metrů.

Volejbalový turnaj, který byl doposud součástí této sportovní akce, byl z důvodu časové a prostorové náročnosti nahrazen jinou disciplínou, kterou byl Kubb. V této hře, která má svůj původ ve Švédsku, se týmy utkaly ve třech skupinách. Vítězové skupin se následně utkali o celkové vítězství ve výše uvedené disciplíně. Paralelně s hrou Kubb soutěžící předváděli usilovné výkony ve vrhu koulí, skoku dalekém, hodu kriketovým míčkem, hodu/kopu na branku a střelbě na terč ze vzduchovky. Toto vše se odehrávalo v časovém rozmezí 11:30–15:30.

Vraťme se však do dopoledních hodin, kdy přišla po sprintu na řadu tajná disciplína v podání týmového orientačního běhu, ve

kterém bylo zapotřebí snoubit jak týmovost, schopnost plnit samostatně úkoly, tak také schopnost strategického a logického myšlení, plánování a samozřejmě trošku fyzického výkonu. První část disciplíny trvala 15 minut. V daném čase měli soutěžící za úkol se seznámit s mapou a rozmístěnými kontrolami, pravidly a takticky si kontroly v rámci týmu rozdělit. Ve druhé části, která trvala 45 minut, šlo o to, označit co nejvíce kontrol, a především dodržet domluvený plán celého čtyřčlenného týmu. Nejvíce bodů totiž mohl ztratit tým, který nezvládl označit všech 18 připravených kontrol. Posledních 15 minut měli soutěžící na splnění logických úloh, za které mohli získat pro svůj tým další body.

Kolem 16 hodiny soutěžící čekal štafetový běh. Čas potřebný pro spočítání výsledků a připravení cen na vyhlášení vyplnila symbolická disciplína spočívající v hodu míčem na terč, které se všichni přítomní mohli zúčastnit za libovolný finanční příspěvek. Celková vybraná finanční částka ve výši 4 500 Kč následně putovala (stejně jako minulý rok) na podporu Hospice u Dobrého Pastýře v Čerčanech, který mimo jiné poskytuje specializovanou paliativní péči.

I letos bych rád poděkoval dobrovolným rozhodčím, kteří to se mnou a s narůstajícím počtem soutěžících mají rok od roku těžší a také sponzorům – především Pizzerii Pietro Ristorante za věnování deseti poukazů na pizzu, společnosti Infinit Step Praha za věnování osmi poukazů na vstup do vodního a saunového světa a fotbalovému oddílu TJ Sokol Ondřejov za propůjčení fotbalového hřiště včetně šaten a za finanční příspěvek. Na závěr bych vás již teď rád pozval na příští ročník Ondřejovské olympiády, který proběhne v červenci 2025. Budu moc rád, když se opět sejdem v hojném počtu a když ve startovním poli uvidím více „Ondřejováků“ z Ondřejova a nejbližšího okolí. Přesný termín bude včas zveřejněn na www.olympiada-ondrejov.webnode.cz.

Jan Staněk, organizátor
Ondřejovské olympiády od roku 2012

U turkovických hasičů se pořád něco děje aneb jaro a léto na turkovické hasičárně

Mezi první zvuky jara již tradičně patří i nastartovaná hasičská motorová stříkačka při požárním útoku. Nejinak tomu bylo i letos, kdy s prvními jarními paprsky začaly naše děti poctivě trénovat královskou disciplínu požárního sportu – Požární útok.

Na rozdíl od předešlých let jsme v letošní sezoně soutěžili nejen v kategorii mladších a starších žáků, ale nově také i v kategorii dorostu. Povedlo se téměř nemožné, všechna družstva byla výborně připravena a díky tomu jsme z každé soutěže přivezli alespoň jedno medailové umístění. Pět našich dětí v kategorii jednotlivců dokonce postoupilo do krajského kola hasičských sportovních soutěží.

Poslední dubnový den o filipjakubské noci probíhá každoročně tradiční akce Pálení čarodějnic. Letos díky suchu to bylo trochu komplikovanější, ale díky požárnímu dozoru z řad našich hasičů proběhla akce podobně jako v minulých letech. Podstatné je, že se turkovičtí občané sešli a při této příležitosti se měli možnost více seznámit.

V červnu proběhl čtyřdenní výcvik členů hasičské jednotky v Lutové u Třeboně. Ve spolupráci s mnichovickými a svojšovickými hasiči jsme strávili prodloužený víkend mimo svou základnu a připravovali se zde na nejrůznější situace, se kterými se můžeme setkat u hasičského zásahu.

Během prázdnin jsme sami pořádali dva tábory a na třetím jsme se významně podíleli. Vodácký tábor pro starší žáky a dorost v Nahořanech proběhl na přelomu července a srpna a trval celkem 5 dní. Zaměřený byl na výcvik pro pohyb na tekoucí vodě. Základní podmínkou účasti bylo – být dobrým plavcem. Přihlásili se nám ale i děti, které plavat neuměly. Řekli jsme si, no co, přece je nenecháme doma a základům plavání jsme je pomohli sami naučit. Druhou akcí bylo soustředění požárního sportu v Mníšku pod Brdy, na kterém se aktivně organizačně a trenérsky podílíme. Účastní se ho i naše největší naděje na poli požárního sportu. Soustředění proběhlo první srpnový prodloužený víkend a trvalo 4 dny.

Třetí a největší „náš“ tábor je již tradiční Příměstský tábor v Turkovicích, který pořádáme hlavně pro děti z našeho kroužku. Letos se ho ale zúčastnili také úplní nováčci. Na rozdíl od ostatních příměstských táborů ten náš nekončil letos v pátek, ale trval až do neděle. Děti si kromě hasičských disciplín užili také výlet na zámek Loučeň, návštěvu hasičské stanice ochrany Pražského hradu nebo také noční bojovku a přespaní na hasičárně.

Na podzim nás čekají další soutěže a závody, z nichž vám určitě budeme přinášet pravidelné zprávy. Aktuální jsme zejména na facebooku a instagramu www.facebook.com/hasiciturkovice, více informací můžete najít i na stránkách www.hasiciturkovice.cz.

SBOR DOBROVOLNÝCH HASIČŮ TURKOVICE POŘÁDÁ

NÁBOR MLADÝCH HASIČŮ

SPORT | TÝMOVÁ SPOLUPRÁCE A ZODPOVĚDNOST | ZÁKLADY POŽÁRNÍ PREVENCE
ORIENTACE V TERÉNU A MAPÁCH | ZÁKLADY PRVNÍ POMOCI

TRÉNUJEME KAŽDOU NEDĚLI A STŘEDU

TRENÉR: JOSEF BRABEC, TEL: 603 400 956, MLADEZ@HASICITURKOVICE.CZ

Zaujala vás naše činnost? Chcete nám v naší činnosti pomoci nebo se přímo i vy přidat do našich řad, ať už jako vedoucí mládeže, člen výjezdové jednotky, nebo byste rádi, aby náš kroužek mladých hasičů navštěvoval váš syn, dcera, vnuk, nebo vnučka?

Kontaktujte naše trenéry na e-mailu mladez@hasiciturkovice.cz nebo na telefonu 603 400 956 a dozvíte se více.

S přáním poklidného podzimu za turkovické hasiče

Josef Brabec

Z historie Základní školy bratří Fričů

150. výročí školy v Ondřejově

V září 1986 vyšel v *Ozvěnách* článek o historii školy. Dovolím si jej některým čtenářům připomenout a některé s článkem seznámit. Věřím, že vás článek potěší a zároveň seznámí s významem a historií základní školy v Ondřejově.

Řídící Pešek s Ančou Fričovou r. 1909

Naše stará škola byla založena LP 1836, jak do dneška každý může vidět vytesání do tmavě červené žuly nad vchodem do školy. Ze začátku století staříček řídící učitel Jan Pešek vítá malou školačku (Anču Fričovou) první den ve škole; školačka má sváteční šaty, šátek na hlavě a mošinku v ruce; kamenný schůdek prošlapaly tisíce dětských nožek tak, že prkénko musí vyrovnávat důlek. Chudoba i krása splývají; symbol přežívá dodnes: učitel vlídně otvírá dítěti cestu do života...

Na jiné fotografii se budova staré školy zrcadlí v rybníčku s bílými husami. Jak ale ty husy dovedly rozhořčit pana řídícího až k rozhorlenému dopisu „Slavnému městskému úřadu!“ Víte, kde bývala ještě rakouská pošta? Chcete vidět své prababičky jako malé holčičky a své dědečky jako zdatné sokoly s kníry? Přijďte se podívat na výstavu, možná se tam i sami najdete.

Ale víte, že ta první písemně doložená škola – pochopitelně z doby Marie Terezie – stála úplně jinde? Hrádecká kněžna ji tu zřídila v roce 1767. Bylo to malé dřevěné stavení jen o jedné třídě. Učil v ní jediný učitel. Za 10 let to bylo tak zchátralé, že

všechno volalo po opravě, nebo raději po vystavení nové školy.

Zatímco na onom vyvýšeném místě byla postavena pěkná patrová fara s mansardovou střechou v pozdně barokním slohu, na škole se šetřilo: pro školu byl koupen a upraven zase starý domek ze dřeva (č. 68) od Jana Drábka. Nová školní světnice stačila jen pro 50 dětí a brzy se ukázalo, že nevyhovuje: „Proč se hned nepostavila škola nová? Tak se pomohlo jednomu od červotočiny za dosti velký peníz a ten mohla mít obec ušetřený, kdyby byla ihned řádnou budovu postavila. Nerozvážné příštipkaření se vždy krutě mstilo.“

Ve shromážděných archivních materiálech se píše: „Ondřejovská stará učebna byla nízká světnička se dvěma malinkými okénky. Zprohýbaný strop visel dětem téměř nad hlavami. Podlaha, to bylo hotové unikum: byla z udupané hlíny. Takových podlah bylo v mnohých obydlích, ale škola... V koutě stávala chlebová pec, na níž děti, tj. chlapci, pro nedostatek místa museli sedět.“

Ten strop ve školní světnici spadl našťáší jednou v noci r. 1824, takže dětem se nic nestalo. Ale se stavbou nové školy se ani tehdy nezapočalo, nýbrž stavení uvnitř

Odras školy v rybníčku

Škola s rybníčkem

i vně bylo opraveno a dřevěnými podpory upevněno! Nerozvážné příštipkářství... – povzdychává řídící učitel.

Neutěšený stav trval ještě dlouhých 12 let, až konečně roku 1836 byla stará škola zbořena a na stejném místě postavena jednopatrová budova s chlévem, stodolou a dřevníkem. V přízemí byl zařízen byt pro pana řídícího a pokoj pro mladšího učitele. V prvním patře byly dvě třídy – ondřejovská škola byla už od roku 1837 dvojtřídkou. Tak to trvalo skoro 50 let, než byla vytvořena trojtřídkou. Tehdy musely být provedeny úpravy: z velkého pokoje řídícího se zřídila první třída. Pokoj řídícího byl přestavěn ze stáje, z dřevníku stál a dřevník byl přemístěn na okraj zahrady Znamenáčkovy, nyní MNV¹. Nový pokoj byl však pro zápach a vlhko neobyvatelný. Proto si pan řídící přestavěl komoru na pokoj a byl mu přidělen i pokoj pro mladšího učitele. Z toho byla nadále kuchyň. Od té doby mladší učitelé museli bydlet mimo školu, ovšem na své náklady.

Až teprve po 40 letech – v roce 1926 – se na místě bývalé stodůlky a stáje staví nový dům pro poštu a byt řídícího učitele. Od roku 1933 se prosazuje snaha postavit v Ondřejově měšťanskou školu, aby ondřejovské děti nemusely denně chodit do Stříbrné Skalice. Starosta Jan Tlamicha už předtím zakoupil místo domu č.p. 70, ale marně. Bývalo by třeba, aby se připojily

¹ Městský národní výbor

další obce. Zvánovice a Třemblat váhají, Hradové Střimelice se odmítají připojit. Děti tedy chodí dál do Stříbrné Skalice.

A zase 16 let se nic neděje – až pak dostávají události dramatický spád. 27. prosince 1949 na veřejné schůzi MNV v hostinci U Bělíků jsou ustaveny dispozice pro přípravu místností pro střední školu². V lednu 1950 jsou uvolněny místnosti stavby č.p. 168 a prodejny s budovou č.p. 68 a 4. února 1950 se slavnostně začíná vyučování na střední škole v Ondřejově: všechna česká soudruha Václavu Kulhánkovi a ostatním, kteří to dokázali!

Na škole se pak stále něco opravuje: vyměňují se podlahy, okna, dveře, několikrát obložení stěn, dlaždice na chodbách – většinou za plného provozu! Děti přibývá a budova nestačí. Vyučuje se v Narpě³, ve Zvánovicích, v novém zdravotním středisku, ale marně se volá po nové škole. Dokonce i o náhradní přístavbu a ústřední topení v akci Z⁴ se musí dlouho bojovat. Jen díky nesmírnému úsilí před-

sedý MNV soudruha Františka Dvořáka se konečně přece prosadí a výbornou organizací všech složek NF⁵ se přestane s nerozváženým přístipkařením a postaví se konečně kus nové školy s krásnou jídelnou a moderně vybavenými učebnami i dílnou v podkroví a cvičnou kuchyní.

Ondřejovští mají být na co hrdí. Ale neusnuli na vavřínech: hned se pustili do stavby kulturního domu, aby pak mohli postavit velkou moderní tělocvičnu. Tak v krátkém období doženou, co se po několik desetiletí zanedbávalo.

Článek byl celý přepsán z Ozvěn z roku 1986. Škola se však nepostavila a pokračovalo se v tzv. přístipkaření, takže se udělala přístavba, která úplně stylově k původní stavbě neseděla. Ale to nyní skončilo a Ondřejov se konečně po letech může radovat z nové krásné školy.

Článek přepsala v plném znění
bez úprav Romana Brilová

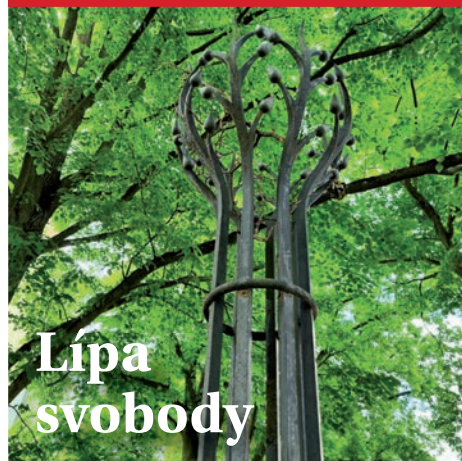
⁵ Národní fronta Čechů a Slováků bylo sdružení politických stran (později byly do něj přijaty i další organizace), které bylo založeno za účelem převzetí řízení státu po druhé světové válce.

² Rozumějte měšťanskou školu

³ Přeučilova vila pod hvězdárnou

⁴ Akce Z byla v dobách komunistického režimu v Československu neplacená pracovní činnost obyvatel.

Vážení přátelé,

17. 5. 2024 začal Spolek ŠKAMNA Ondřejov (www.skamna.cz) prostřednictvím platformy Donio vybírat dobrovolné finanční příspěvky s cílem shromáždit částku potřebnou pro rekonstrukci památníku Lípy svobody v Ondřejově. Památník stojí na náměstí dlouhá desetiletí. Překvapivě není málo ondřejovských (jistě spíše novějších obyvatel obce), kteří ani nevěděli, že památník na náměstí je.

Přesto se sbírka úspěšně rozběhla, a můžeme s pýchou konstatovat, že se už ke konci června podařilo dosáhnout cíle – nashromáždit všechny potřebné prostředky pro opravu památníku. Do sbírky na Donio se zapojilo 63 dárců (včetně místních spolků a firem), další desítky přispěly během zmíněných Ondřejovských slavností a také během plesu základní školy.

Dovolte, abych jménem Spolku ŠKAMNA Ondřejov všem dárcům moc poděkoval. Ve spolku považujeme za velmi důležité, aby naše děti viděly, že historie jejich země není učebnice dějepisu. Je součástí našich předků, nás, naší země, kultury, touhy po svobodě, dobrém a hodnotném životě. Péče o památky, svědky významných událostí našeho národa a státu je toho symbolem.

Co bude s památníkem následovat? V srpnu jej odborně demontoval restaurátor Mgr. Ing. Ondřej Šimek, DiS, který provede celkovou rekonstrukci památníku ve své dílně v Jindřichově Hradci. Při té příležitosti se podařilo nalézt i žulové kostky, které původně podstavec památníku lemovaly, ale v průběhu desetiletí zmizely pod nánosem zetlelého listí, trávy a půdy.

Pokud se nestane nic neočekávaného, měl by se památník vrátit na své místo v novém kabátě během října.

Ještě jednou DĚKUJEME a těšíme se na odhalení památníku po rekonstrukci.

Za Spolek ŠKAMNA Ondřejov
Martin Pačovský
předseda představenstva

Mateřská škola Ondřejov na prahu nového školního roku

Ještě v nás doznívají poslední dozvuky léta, ale již pomalu nastává každodenní realita. Nastíním v článku pár aktivit, které nás čekají. A zároveň apeluji na některé důležité prvky v oblasti celospolečenské.

V novém školním roce jsme si naplánovali mnoho aktivit, které korespondují s naším Školním vzdělávacím programem. Každá třída si sama zvolí témata, která s dětmi postupně naplňujeme. Témata jsou připravena podle věkových možností dané třídy a daného dítěte.

Děti ze třídy Vážky a Ještěrky, což jsou nejstarší děti, zahájí hned v září 2024 plaveckým výcvikem v Benešově. Výcvik se bude konat do listopadu 2024. V březnu děti pojedou na školu v přírodě, opět do Vřesníka u Humpolce. Máme pro děti připravené interaktivní hudební programy v Rudolfinu.

Ondřejovští spoluobčané se zase můžou těšit na akce, které jsou svázané s tradicemi. Jako je průvod na Svatou Lucii, Masopust, Čarodějnický rej. Máme připravené dílničky pro děti a rodiče. Zkrátka věříme, že bude celý rok plný her, aktivit a společných akcí.

KVALITA MATEŘSKÉ ŠKOLY

Kvalita mateřské školy se neposuzuje množstvím grafických listů, ani množstvím výtvarných prací, ani množstvím různých aktivit, ale tím, že je dítě dobře začleněno v kolektiv, že je spokojené, že má naplně-

ny všechny základní potřeby Maslowovy pyramidy potřeb. Kroužky v mateřské škole nejsou podporovány, nemohou být z mnoha důvodů. Mimo jiné také proto, že máme mít rovný přístup k dětem. Děti jsou v dnešní době vystaveny mnoha podnětům, ale často si potřebují především hrát, být spolu. A proto jsou v mateřské škole,

aby se formou hry učily sociálním základům a dovednostem. Proto je řízená činnost učitelů mateřských škol tak náročná, protože musí být vedena hrou. My musíme stále vymýšlet práci pro děti formou hry, v podstatě dramatizací a dramatizačními prvky děti zapojovat do výtvarných činností, předmatematických představ, předčtenářských

dovedností, hudebních činností, grafo-motorických činností. Všude musí být hra.

Ještě se vyjádřím k angličtině v mateřské škole. Je to kontroverzní téma, nicméně dítěti se kolem šestého až sedmého roku uzavírá foneticko-morfologická rovina řeči, která se týká užívání jednotlivých slovních druhů, ohýbání slov (časování, skloňování), tvoření vět a souvětí. A proto děti, které nejsou z bilingvní rodiny, není vhodné učit angličtinu. Samozřejmě mohou být děti, které jsou výjimky, ale velké množství dětí má naopak různé poruchy řečových a jazykových dovedností. U dětí, které jsou jazykově zralé mohou rodiče využít kroužky v SKC, ale my se věnujeme především rozvoji řeči v oblasti předčtenářských dovedností všech dětí.

VÝCHOVA A VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ

Co od výchovy a vzdělávání dětí v mateřské škole očekáváme? Rodiče jistě očekávají, aby dítě do mateřské školy chodilo rádo a bylo spokojené, mělo bezpečné prostředí, aby mělo podnětné prostředí pro svůj rozvoj. Proto apeluji na slušné vyjadřování dětí, protože chceme, aby byly všechny děti v bezpečném prostředí. Nevhodná a neslušná slova děti neznají od nás. Je to problém celospolečenský, nevhodné výrazy slyší všude. My očekáváme součinnost s rodinou. Rodina by měla u dítěte dbát na dodržování základů slušného chování, na správný úchop tužky, používání přístroje, a také samostatné oblékání, aby se dítě dovedlo najíst přístrojem, mělo by umět udržet čistotu, používat WC. To všechno by dítě mělo umět. My to děláme, je to součástí naší výchovy a vzdělávání. Proto učitelky

v mateřských školách neučí, ale provádí výchovně vzdělávací činnost.

Protože žijeme v demokratické zemi, to znamená mimo jiné, že mateřská škola není hlavním vychovatelem dětí, pro děti je především klíčová výchova a vzdělávání v rodině, rodina má tedy rozhodující úlohu při výchově svých dětí. My pouze rodinnou výchovu doplňujeme. Proto bych poprosila, učme společně děti hodnotám jako je slušnost, spolupráce, kooperace. Je to důležité od dob, kdy jsme se proměnili ve společenskou bytost. I přes individualitu dětí, potřebujeme jako společnost, aby se naučily vytvářet hodnoty, společně a vzájemně se podporovat a navzájem se respektovat. Věřím, že to dokážeme. Máme vždycky radost, když se dětem daří v dalším životě. Máme radost, když děti, dnes již mladí dospělí studují, nebo si vybrali zajímavý obor, ve kterém jsou dobří, zkrátka, že našli ve svém životě uplatnění.

Za dobu mého působení v mateřské škole už můžu sledovat, jak se našim bývalým dětem, dnes již mladým lidem daří. A to je krásné na našem povolání, vidět úspěchy těch, kteří k nám kdysi přišli jako malé děti.

A proto všem, ať malým, tak velkým, přeji za celou mateřskou školu, ať se vám daří. Prvňáčkům přeji šťastný start v nové, nádherné škole. A našim nejmenším dětem přeji, aby se hezky připojily k jejich o malinko starším kamarádům. Maminky a tatkové, ničeho se nebojte, společně vstup do mateřské školy zvládneme.

*Mgr. Romana Brilová,
ředitelka Mateřské školy Ondřejov*

Koncert na hvězdárně pod širým nebem

Na pozvání Kruhu přátel hudby přijel do Ondřejova ve středu 14. 8. 2024 žesťový soubor OSAKAN BRASS z japonské Ósaky.

Koncert vzácných hostů se uskutečnil na vstupním schodišti Astronomického ústavu. Na programu byl světový repertoár včetně Antonína Dvořáka. Jako přídavek zahrál orchestr českou polku. Přítomní odměnili japonské umělce velkým potleskem. Díky svému manželovi prof. RNDr. Marianovi Karlickému, DrSc., kterého pozvali japonští vědci ke spolupráci, jsem i já měla možnost Japonsko několikrát navštívit. Naučila jsem se základy japonštiny a díky tomu jsem v Japonsku získala spoustu přátel, kteří mě zvali k sobě domů. Po první otázce, odkud jsem, všichni hned zmínili Antonína Dvořáka a Bedřicha Smetanu. Starší muži zasněně vzpomínali na Bera Časuka (takto vyslovovali jméno Věry Čáslavské), kvalitní chmel a zbraně. Dcera mé největší kamarádky, oblékačky kimon, mi přinesla ukázat zpěvník pro základní školy. Na první stránce byla fotografie Bedřicha Smetany a povídání o něm, na dalších dvou byly obrázky k cyklu Má vlast. Je moc milé vědět, jak i v tak vzdálené zemi si cení našich hudebních skladatelů. Příště bych se s vámi podělila o další zážitky z Japonska.

Nada Karlická

Astronomický ústav slaví v letošním roce 70 let od chvíle, kdy se stal součástí Akademie věd

Toto výročí jsme si připomněli na ondřejovské hvězdárně v pondělí 17. června 2024 za účasti předsedkyně Akademie věd České republiky Evy Zažímalové, hejtmanky Středočeského kraje Petry Peckové, starosty Ondřejova Vladimíra Zámyslického a dalších hostů.

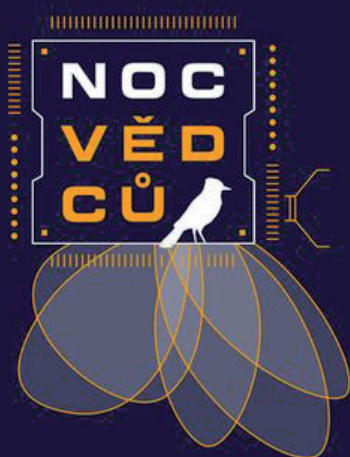
TROCHA HISTORIE

Astronomický ústav je jednou z nejstarších vědeckých institucí v českých zemích. Je totiž přímým pokračovatelem klementinské hvězdárny, založené při jezuitské koleji na Starém městě pražském.

QUO VADEBAS ET QUO VADIS, INSTITUTUM ASTRONOMICUM?

Historie Astronomického ústavu se začíná psát spolu se stavbou astronomické věže pražského Klementina, která byla dokončena v roce 1722. Z iniciativy pátera Josepha Steplinga byla v roce 1751 (či 1752) v Klementinu oficiálně ustavena Astronomická observatoř a po vzniku Československého státu byla v roce 1918 převedena na nově zřízenou Státní hvězdárnu Československou.

Mezitím v roce 1898 zakládá továrník Josef Jan Frič v Ondřejově u Prahy soukromou hvězdárnu, kterou vybavil řadou přístrojů vlastní výroby. Mimo jiné zde byla zřízena první československá stanice pro příjem přesných časových signálů. O třicet let později věnuje Frič svou observatoř státu pro potřeby University Karlovy, využívána a spravována je však Státní hvězdárnou. V roce 1950 je ze Státní hvězdárny vytvořen Ústřední ústav astronomický, který se o tři roky později při vzniku Československé akademie věd (ČSAV) rozpadá na dvě samostatná pracoviště, a to Astrofyzikální observatoř ČSAV (Ondřejov) a Laboratoř pro měření času ČSAV (Praha). Konečně v roce 1954 jsou tyto dvě instituce rozhodnutím III. valného shromáždění Československé akademie věd opět sloučeny a vzniká tak Astronomický ústav ČSAV se sídlem v Praze a odděleným pracovištěm v Ondřejově.

Pro děti i dospělé
Vstup zdarma

PROMĚNA
27. 9. 2024

www.nocvedcu.cz

Připomenutí 70 let v Akademii věd
Foto Blanka Musílková

V KOSTCE

- 1751 – vznik Astronomické observatoře v Klementinu
- 1898 – založení soukromé hvězdárny Josefa Friče v Ondřejově
- 1918 – ustavení Státní hvězdárny Československé
- 1928 – darování ondřejovské hvězdárny státu
- 1940 – vystěhování Státní hvězdárny z Klementina a přesunutí na Vinohrady do Budečské ulice č. 6
- 1950 – vytvoření Ústředního ústavu astronomického ze Státní hvězdárny
- 1953 – rozdělení Ústředního ústavu astronomického na Astrofyzikální observatoř ČSAV a Laboratoř pro měření času ČSAV
- 1954 – sloučení dvou pracovišť ČSAV a vznik Astronomického ústavu Československé akademie věd se sídlem v Praze v Budečské ulici
- 1993 – přenesení sídla ústavu z Prahy do Ondřejova
- 2007 – změna právní formy na veřejnou výzkumnou instituci (v. v. i.)
- 2024 – 70 let Astronomického ústavu v Akademii věd

Ředitel Astronomického ústavu AV ČR Michal Bursa shrnuje

současný stav: „Dnes je Astronomický ústav vedoucí vědeckou institucí v oblasti astronomie a astrofyziky v České republice. Náš odborný výzkum se soustředí na fyziku Slunce, horkých hvězd, extrasolárních planet, malých těles Sluneční soustavy, černých děr a galaxií. Ve všech těchto oborech provádíme výzkum na špičkové mezinárodní úrovni a některé naše výzkumné skupiny jsou jedny z nejlepších na světě. Na webu asu70.cz se můžete v krátkém filmu podívat, čím se zabýváme a jak to u nás vypadá.“

Ředitel Astronomického ústavu Michal Bursa
Foto Blanka Musílková

Noc vědců 27. 9. 2024 na observatoři v Ondřejově

Na pátek 27. září 2024 jsme pro vás v rámci Evropské noci vědců připravili společný program v Ondřejově na hvězdárně Astronomického ústavu AV ČR a na Geodetické observatoři Výzkumného ústavu geodetického, topografického a kartografického. Vstup zdarma. Registrace není třeba, pracovišť je více a kapacita je velká.

PROGRAM NA OBSERVATOŘI OD 15:00 DO 24:00

15:00–19:00 (poslední prohlídky v 18:30)

- Prohlídka dvou historických kopulí původní hvězdárny, v případě jasného počasí pozorování Slunce v Západní kopuli.
- Prohlídka pracovišť Slunečního oddělení: sluneční patrolní služba a sluneční radioteleskop RT5 o průměru 10 metrů.
- Prohlídka kopule Perkova dalekohledu o průměru 2 m, největšího dalekohledu v ČR (Stelární oddělení).
- Dalekohled D 50 skupiny astrofyziky vysokých energií (Stelární oddělení).
- Komentované prohlídky expozice o historii výzkumu v oblasti fyziky meteorů (bolidy a pády meteoritů) na observatoři v Ondřejově. Uvidíte zde historicky cenné přístroje, meteority, záběry bolidů – to vše s komentářem. Odchod s průvodcem od Muzea V. Šafaříka v 16:30 a 17:30 hodin.
- Dětský program pro malé i větší – před kopulí Perkova dalekohledu: Vesmírný stopař – aktivita pro děti (a rodiče), při které děti vytvoří vlastní vesmírnou mapu a další program.
- Výklad před čerenkovovským dalekohledem SST-M1 v sadu observatoře od 18 hodin – dr. Martin Jelínek.

19:30–24:00 (začátky posledních prohlídek ve 23:00)

- Prohlídky po malých skupinách návštěvníků na specializovaná pracoviště.
- Perkův dalekohled, průměr 2 m, největší dalekohled v ČR (Stelární oddělení).
- Dalekohled D 50 skupiny astrofyziky vysokých energií (Stelární oddělení).
- Mayerův dalekohled skupiny astrofyziky asteroidů, průměr 0,65 m (Oddělení meziplanetární hmoty).
- Za jasného počasí pozorování oblohy v historické kopuli hvězdárny.
- Ve 21, 22 a 23 hodin při jasné obloze planetárium naživo. Ukážeme vám souhvězdí nad hlavou a některá se s námi i naučíte.

15:00–24:00

- Otevřeno muzeum V. Šafaříka – historické přístroje z počátků hvězdárny, historická expozice přístrojů pro výzkum Slunce používaných na naší observatoři. Prodej upomínkových předmětů.

Program na Geodetické observatoři Pecný VÚGTK od 15 do 24:00

- Prohlídka věže na vrcholu kopce Pecný (poslední prohlídka v 18:30).
- Geodetické základy: trigonometrický bod Pecný 10 (2207) a základní nivelační bod – ukázka geodetického bodu s určenou polohou a výškou – vyhlídka do kraje.
- Seznámení s globálními navigačními družicovými systémy využívanými v geodezii, možnost kontroly přesnosti vlastního přijímače na bodě o známých souřadnicích.
- Představení gravimetrie a měření tíhového zrychlení, ukázka gravimetrické laboratoře a dalších činností VÚGTK.
- Geografický a mapový kvíz Zeměměřického úřadu o ceny.

Pavel Suchan

Studentská léta a volba pluku v Tridentu

V neděli jsme si udělali obyčejně výlet do Innsbrucku, vzdáleného jen několik minut od Hallu.

Jet se tam dalo velice pohodlně tramvají. Je to velmi hezké město, zasazené jako všechna alpská města na úpatí hor. Jindy jsme si udělali pěšky vycházku do hor. V tomto krásném a zajímavém prostředí nám čas rychle ubíhal až do konce listopadu, kdy jsme zase byli překvapeni nenadálým rozkazem, nařizujícím, že všichni jednorocní dobrovolníci od 59. pluku pojedou zpět do Salzburku na teoretické školení, které začne 1. prosince 1910.

Tak jsme se za pár dní rozloučili s Hallem a vrátili se zase do Salzburku.

Ubytování jsme byli zase v kasárnách, jenom několik jednoráčků, kteří sloužili na svoje útraty, bydleli v soukromých bytech ve městě. Hned po našem příjezdu začalo vyučování, před kterým byla buď na chodbě neb kasárenském dvoře několikaminutová rozcvička. Pravidelné cvičení odpadlo a jen občas jsme měli pochodová cvičení neb předvádění technických prací na cvičišti neb v poli s celým plukem. Celkem jsme měli dobré učitele, takže přednášky byly dosti zajímavé, až na některé předměty, při kterých se kladl hlavní důraz na zapamatování si spousty čísel, jako ku příkladu o zásobování bylo nutno znát podrobně z čeho sestávaly zásoby celé armády v míru a ve válce. To znamenalo, co měl nebo spíše měl mít každý voják u sebe, a potom co bylo pro něho ve skladu u roty, u pluku, brigády, divize a armády, kolik na to bylo třeba povozů, kolik vojáků to obsluhovalo. Byla to strašná spousta čísel, která se dala velmi těžko zapamatovat. Kolikrát jsem si na to vzpomněl za války, jak se to všechno krásně řídí v teorii a jak vypadá potom praxe ve válce, když vzdor všem těm pečlivě vypracovaným plánům, co všechno má voják v poli dostat, jsme byli často rádi, když jsme si mohli na poli nahrabat brambory a upéci si je, nebo když nebyl čas, jíst je třeba syrové. Často se stalo, že zásobovací kolonu s kuchyněmi buď rozstříleli Rusové neb padla celá do zajetí, nebo uvázla někdy v bahně a my jsme zůstali bez jídla a vzpomínali na

to, co všechno máme podle předpisů dostat a živil se při tom, jak se dalo.

Dalším nezáživným předmětem byla nauka o armádě. Zde bylo třeba znát kolik pluků a jakých zbraní měla rakouská armáda, jak se od sebe jednotlivé pluky rozeznávaly. Bylo třeba znát jaké měl který pluk knoflíky a dále do kterého armádního sboru patřil, kde byla velitelství jednotlivých armádních sborů a jména jejich velitelů. Pomyslíme-li si, že rakouská armáda měla 102 pěších pluků a několik pěších pluků alpských a bosenských, dále pluky jízdní, dělostřelecké, pionýrské, telegrafní. Bylo to pro normálního člověka nemožné, aby si všechny tyto podrobnosti zapamatoval. Také jsme se ani nepokoušeli obtěžovat si těmito věcmi paměť. Sám učitel si byl toho vědom, a proto také upustil od jakéhokoli zkoušení. Před konečnou zkouškou se nás zeptal, jsme-li spokojeni s dostatečnou známkou. Všichni, až asi na dva nebo tři kluky, souhlasili a dostali tedy „dostatečnou“ bez zkoušky.

Ostatní předměty byly více praktického rázu, a tedy mnohem lehčí a záživnější. Koncem dubna jsme dělali předběžné zkoušky a po nich jsme byli všichni, až na několik výjimek, povýšeni na desátníky a přiděleni zase k různým plukům na praktická cvičení. Zase jsme měli volnost volby pluků a garnizon. Já jsem již němčinu, kvůli které jsem šel na vojnu, dobře ovládal, a proto jsem tentokrát při volbě pluku hleděl, abych se dostal do pěkné krajiny. Hlavně mne vábily Dolomitové Alpy, a proto jsem se přihlásil k 28. pěšímu pluku, který byl posádkou v Tridentu. Byl to český pražský pluk, který sem byl za trest přeložen z Českých Budějovic. Při jakýchkoli volbách v Budějovicích, myslím, že to byla volba starosty, nastaly z národnostních důvodů nepokoje mezi českým a německým obyvatelstvem a pluk, který tam byl tehdy posádkou, musel vyrukovat do ulic udržovat pořádek. Město chtělo vojáky pohostit a nabídlo jim v ulicích párky. Vojáci však do jednoho toto pohoštění odmítli. To bylo považováno za vzpouru a pluk byl za trest přeložen do Tridentu. Celou cestu z Budějovic musel vykonat přes Alpy v zimě pěšky. Na památku tohoto pochodu měl pluk na chodbách kasáren vyvěšeny obrazy, před-

stavující různé scény z tohoto pochodu. Koncem dubna 1911, ihned po zkouškách, jsem se rozloučil se Salzburkem a odejel v hodnosti desátníka ještě s několika jednoráčnými dobrovolníky do Tridentu, kde jsme nastoupili každý u části, ke které byl přidělen. Cesta přes Alpy byla velmi zajímavá. Vysoké horské hřebeny se střídaly s krásným údolím, kterým protékaly prudké horské bystřiny s křišťálovou vodou. Nezvyklý dojem dělaly na nás salaše rozestě na svazích hor. Po příjezdu jsme byli všichni jednoráčci, kteří jsme byli přiděleni k 28. pluku, odvedeni do kasáren, nesoucích jméno italského krále Viktora Emanuela III. Byla to nová, pěkně zařízená kasárna uprostřed města. První dojem při pochodu městem i při příchodu do kasáren byl velmi pěkný. Ubytován jsem byl v jednom kasárenském bloku v I. poschodí společně s 8 vojáky. Všichni mne velmi přátelsky uvítali a hned mne zasvěcovali do života u pluku a ve městě. Byli to většinou hoši z Prahy a jejího okolí, veselí a stále v dobré náladě. Zařazen jsem byl k 9. rotě, jejímž velitelem byl hejtman Lorenz, národnosti Němec. Byl to dobrý voják, který měl pochopení pro život prostého vojáka a zacházel s námi velice přátelsky, ale byl přitom na nás přísný. Všeobecně vzato, byla to služba přibližně stejná jako v Salzburku, jen prostředí bylo jiné. Ráno budíček, rozcvička na dvoře, za špatného počasí na chodbě, snídane, potom pochod na cvičiště neb pochodové cvičení do hor. Toto jsem měl nejraději. Byly to vždy půldenní nebo celodenní procházky do hor, které mne stále více okouzlovaly. Pohled na ně byl jedinečný. Někdy jsme dělali tyto pochody jen s lehkou výzbrojí a jindy zase plně zatíženi. Při celodenním pochodu jsme cítili dosti velkou únavu, obzvláště když se šlo s plnou výzbrojí hodně vysoko do hor, a k tomu ještě po strmých cestách. Ty krásné pohledy na zasněžené a měnící se rozmanité horské útesy, prudké horské potoky, krásné zelené svahy, salaše, stáda pasoucího se dobytka s lahodnými zvuky zvonců, působilo přímo kouzelně a bylo velkou odměnou za ten namáhavý pochod.

Text je v plném znění a bez úprav.

*Z pamětí Jaroslava Hnízda „Mé vzpomínky“
čerpala Romana Brilová*

Sportovně kulturní centrum v Ondřejově má připraven bohatý program pro všechny

V nadcházející sezoně 2024/2025 je pro všechny opět připravena pestrá škála aktivit. Kromě stálíc jako jsou balet, box, sebeobrana, taekwon-do, parkour, jóga, angličtina a mnoho dalších, jsou připraveny i NOVINKY.

Pro dospělé je v dopoledních hodinách nově v nabídce:

- **Cvičení pro radost** (pondělí 8:30–9:30), Šárka Řeháková, sarka.fit@seznam.cz, tel. 731 537 084
- **Jóga, síla, mobilita** (středa 9:00–10:00), Katka Kudrmanová, sealova@seznam.cz, tel. 720 705 086
- **Skupinová rehabilitace a jógové cvičení s hlídáním dětí** (čtvrtek 10:00–11:15), Tereza Pígllová, tereza.pigllova@seznam.cz, tel. 602 330 620
- **Badminton – hledá nové členy** (čtvrtek 20:00–22:00), Jaroslav Stárek, kamna.krby@seznam.cz, tel. 602 360 489

Pro děti a mládež nově přichází

- **Baletní školička** (3–4 roky, pondělí 16:00–16:30), Hanka Zadáková, hana.zadakova@mountfield.cz, tel. 602 692 400
- **Gymnastika pro holčičky** (5–6 let, středa 15:00–16:00), Iva Mračková, iva.mrackova@seznam.cz, tel. 722 908 072
- **Mini Parkour** (4–6 let, středa 16:00–17:00), Iva Mračková, iva.mrackova@seznam.cz, tel. 722 908 072
- **Stolní tenis** (9–12 let, pátek 17:00–20:00), Zdeněk Hobík, hobik@ceroc.cz, tel. 606 622 155

- **HIP HOP** (8–14 let, pátek 18:00–19:00), Tereza Švihoříková, evanecesanaskc@seznam.cz, tel. 777 668 212
- **Šerm pro děti** (8 a více let, ukázková hodina proběhne v září), Ondřej Čermák, ondcermak@seznam.cz, tel. 720 704 044
- **ZUŠ Flow** – nově budou otevřeny výtvarné, hudební, dramatické a taneční kurzy.

Podrobný program, změny i novinky sledujte na našich stránkách www.skcvondrejove.cz, v případě dotazů volejte 777 668 212 nebo pište na evanecesanaskc@seznam.cz.

KULTURNÍ AKCE

- 28. 9. 2024 (sobota) – Ondřejovská rukavice
- 9. 11. 2024 (sobota) – Taneční vystoupení skupiny Freedom
- Prosinec 2024 – besídka ZUŠ Flow
- 15. 2. 2025 (sobota) – Malina Brothers (lístky budou v předprodeji již listopad/prosinec 2024)

Eva Nečesaná

ZKRÁCENÁ PRAVIDLA PRO ZVEŘEJŇOVÁNÍ PŘÍSPĚVKŮ

UZÁVĚRKA PRO DALŠÍ ČÍSLO OZVĚN JE 20. LISTOPADU 2024

Příspěvky zasílejte na adresu redakce: ozvenyondrejov@gmail.com. Výjimečně lze příspěvek odevzdat na podatelně OÚ.

Texty příspěvků zasílejte ve standardním formátu .doc, docx. Nevkládejte do textu fotografie a grafické materiály, tyto musí být dodány jako samostatné soubory, ve formátech jpg, tiff, případně pdf. Fotografie musí vyhovovat požadavkům pro tisk.

SLAVNOSTNÍ OTEVŘENÍ

nové budovy Základní školy bratří Fričů v Ondřejově
pátek 27. září 2024 od 14 hodin

Foto Romana Brilová